

Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Oktober 2026

Letnik 11, številka 8

Iz tokratne vsebine:

Pogovor z Jakobom Murncem

stran 4–6

Začetek nove šolske zgodbe

stran 8

Uspešno zaključen XII. Festival Bogenšperk

stran 10

125 let posvetitve župnijske cerkve v Šmartnem pri Litiji

stran 17

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji

Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji

Elektronski naslov: info@smartno-litija.si

Telefon: 01 896 27 70

Faks: 059 097 480

Uradne ure

Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00

Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00

Petek: 8.00–13.00

Uradne ure župana so po dogovoru, zaželeno je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

**Glasilo občine Šmartno pri Litiji
Krajevne novice**

Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnik novic, ki bo izšla novembra 2026, pričakujemo najkasneje do petka, **23. 10. 2026**, na elektronski naslov uredništva:

krajevnenovice@bogensperk.si

Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:

Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:

dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:

Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Uroš Pušnik in Aleš Kralj

Jezikovni pregled:

Janoš Železnik

Naslovna fotografija:

XII. Festival Bogenšperk

Foto:

Žiga Felkl

Prelom in tisk:

Četisk, d. o. o.

Bežigradska cesta 5
3000 Celje

<https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/>

**Glasilo izhaja v nakladi
1800 izvodov in je brezplačno.**

ISSN 2463-8579

Jesen prinaša čas novih začetkov

23. septembra se je začela koledarska jesen in, kot bi mignil, smo vstopili v zadnjo četrtino leta. Po poletnem premoru so septembra učenci in dijaki znova sedli v šolske klopi, okotbra pa so se v novo študijsko leto podali tudi študenti. Naj jim prihodnji meseci prinesejo veliko novega znanja, dragocenih izkušenj in dobrih prijateljev.

Poletje je v naši občini zaznamovalo pestro dogajanje s številnimi prireditvami, ki so se zvrstile predvsem v okviru Festivala Bogenšperk. Turistična ponudba je bila tudi letos zares raznolika, tako da je prav vsakdo lahko našel nekaj zase. Nekateri dogodki, kot je Šmartno kuha, so postali že tradicionalni in znani daleč zunaj meja šmarske občine. Pestro dogajanje se bo nadaljevalo tudi v prihodnjih mesecih, svoj vrhunec pa bo doseglo v adventnem času. V imenu uredništva vas, drage bralke in bralci, vabim, da se prireditve udeležite v čim večjem številu.

Za živahen utrip naše lokalne skupnosti skrbijo številna društva in posamezniki, ki s svojim delovanjem pomembno prispevajo k bogatemu družbenemu življenju. V Javorju je tako nedavno zaživel nov skupnostni prostor, namenjen igri, druženju in medgeneracijskemu povezovanju; več o njem si lahko preberete v tokratnem intervjuju. V današnjem svetu hitrih sprememb in nenehnega pomanjkanja prostega časa je še toliko pomembnejše, da se znamo za trenutek ustaviti, si vzeti čas drug za drugega ter poklepetati s svojimi sokraji. Želim si, da bi bilo podobnih zgodb, kot je ta iz Javorja, v naših krajih še veliko.

dr. Jernej Kotar, odgovorni urednik

ZaŠmartno

Spoštovani!

Za mano so štiri leta prvega mandata županovanja. V tem času sem doživel čudovite in tudi najtežje trenutke svojega življenja. Pred pričetkom te zgodbe nisem razmišljal, da nam bo uspelo izpeljati toliko začrtanih ciljev, nikakor pa nisem pričakoval, da nas čakajo tudi tako težke preizkušnje.

Skupni imenovalec tega mandata je vsaj po mojem mnenju skupnost. Veliko sem bil med vami in v pogovorih smo se velikokrat strinjali, da smo ljudje srce vsake občine. Zame osebno se je to pokazalo v praksi. Nešteto dogodkov in naših idej je uspelo ravno zato, ker ste se odzvali in prišli. Ker ste večinoma pokazali, da občina ni le skupek želja po infrastrukturi, ampak želja po pripadnosti in povezovanju.

Seveda ni vse samo lepo, občasni spremljevalci v mandatu so postali nespečnost, podočnjaki in sivenje glave. Kompleksnost biro-

kratskih norosti, ki smo jih v dobrih 35 letih uspeli vtakati v sistem naše države, je na kakšen posebno slab dan terjala globok vzdih in vprašanje, ali je vse skupaj vredno truda.

Toda, kot pravijo, za vsakim dežjem posije sonce. In dokler se bo po službenih preizkušnjah energija za spreminjati svet na bolje še nabirala, bom pri tem vztrajal.

Gremo po nov mandat, gremo po nove kocke za našo hišico.

Tudi tokrat z vašimi podpisi, drage občanke in občani. Vsem, ki ste se odločili zaupanje do mojega dela potrditi s podpisom podpore, sem zelo hvaležen. Kandidaturo sem ravno po vaši zaslugi in hitrem odzivu že oddal.

Hkrati se vam zahvaljujem za zaupanje te odgovorne naloge v mandatu 2022–2026.

Blaž Izlakar

Plačnik oglasa: Blaž Izlakar, kandidat za župana

V Litiji deluje poslanska pisarna

Avtor članka: dr. Vinko Logaj, poslanec Državnega zbora RS

V Litiji je v preteklem mandatu Vlade RS, v času poslanskega mandata mag. Franca Propsa, že delovala poslanska pisarna Državnega zbora. Ker ste mi volivci in volivke na marčevskih volitvah v Državni zbor zapali toliko glasov, da sem postal poslanec Državnega zbora Republike Slovenije, v prostorih Občine Litija od 1. oktobra dalje deluje poslanska pisarna.

Delovanje poslanskih pisarn je določeno v Zakonu o poslancih. Poslanske pisarne omogočajo neposredni stik s prebivalci, ki lahko postavljajo vprašanja, dajejo predloge ali posredujejo poglede na lokalno ali širše družbeno dogajanje. Poslanska pisarna v Litiji je namenjena občanom občin Litija in Šmartno pri Litiji. Kot poslanec lahko različne pobude in vprašanja za ministrice in ministre naslovim tudi preko poslanskih vprašanj ali preko zakonskih predlogov in amandmajev.

V preteklem mandatnem obdobju so informacije in stiki občanov in predstavnikov lokalnega okolja s predstavniki v Državnem zboru in v Vladi Republike Slovenije prispevali k učinkoviti pripravi različnih projektov in programov na lokalni ravni in v nadaljevanju k uspehom na razpisih in natečajih na ravni države. Na državnih razpisih so sredstva pridobila številna podjetja in samostojni podjetniki, obe občini in v obliki subvencij tudi posamezniki na različnih področjih. Velik delež so predstavljala sredstva za investicije v javno infrastrukturo in objekte. Stekle so tudi intenzivne aktivnosti za izgradnjo obvoznice v Hotiču. Po mnogih letih je za izgradnjo obvoznice predvidena časovnica z aktivnostmi po letih. Predvidena so sredstva od leta 2026 dalje do zaključka izgradnje leta 2032 v višini 4,08 milijona EUR. Velik prispevek za lokalno okolje bo tudi izgradnja rudarske ceste iz kamnoloma Zapodje do Verneka. Investitor je z gradnjo lahko pričel šele po pridobljenem gradbenem dovoljenju, ki vključuje tudi rudarsko soglasje.

Takšnih in podobnih projektov ne more izpeljati posameznik. Še huje pa je, če si jih posameznik lasti. Eden največjih psihoanalitikov Sigmund Freud je zapisal, da ljudje vaše uspehe vedno primerjajo s svojimi. Če so vaši večji, se lahko zaradi tega počutijo slabše. Če želite okoli sebe ustvariti sovražnike in zavistneže, začnite govoriti o svojih zmagah.

Zato verjamem, da dobro in korektno sodelovanje predstavnikov lokalnega in državnega nivoja ter skupno smelo razmišljanje o razvoju in napredku vodita v pripravo in realizacijo dobrih, inovativno naravnanih in s strani države podprtih investicij. Eden takšnih primerov je satelitski urgentni center pri Zdravstvenem domu Litija.

Spoštovane občanke in občani, **vabljeni v poslansko pisarno, ki je odprta ob sredah od 17.00 do 19.00** oziroma po predhodnem dogovoru po telefonu 051 690 372.

Svetniška skupina SLS o mandatu občinskega sveta 2022–2026

Avtor članka: svetniška skupina SLS

Svetniki Slovenske ljudske stranke smo v tem mandatu delovali odgovorno, konstruktivno in povezovalno. Korektno smo sodelovali z županom in občinsko upravo ter s svojim delom prispevali k uresničevanju projektov in izboljševanju kakovosti življenja v občini.

Naša svetniška skupina je bila dejaven in odgovoren partner pri sprejemanju odločitev, pri čemer smo zagovarjali interese občanov in občanov ter si prizadevali za razvoj občine. Pomembno vlogo pri delu občine je imel tudi **podžupan** iz vrst naše svetniške skupine **Darko Vidic**, kar dodatno potrjuje našo aktivno vključenost in odgovornost pri vodenju ter razvoju občine. Naš cilj je bil jasen: s sodelovanjem, odgovornostjo in konkretnim delom prispevati k napredku občine in njenemu uspešnemu razvoju.

Konec prejšnjega in začetek tega mandata je močno zaznamovala izbira lokacije za novi vrtec. Veliko časa in truda je bilo vložene v pridobitev zemljišča pri OŠ Šmartno, saj bi bilo treba v primeru gradnje na obstoječi lokaciji ločeno reševati tudi izgradnjo kuhinje in jedilnice za osnovno šolo.

Novo občinsko vodstvo pod vodstvom župana je ob podpori naše svetniške skupine in celotnega občinskega sveta sklenilo dogovor o nakupu zemljišča pri OŠ Šmartno. Letos se je tako začela gradnja dolgo pričakanega novega 17-oddelčnega vrtca, ki bo vključeval tudi skupno kuhinjo za šolo in vrtec ter novo jedilnico. Podprli smo tudi prenovu športnega igrišča pri OŠ Šmartno, ki ji je sledila tudi energetska sanacija streškega doma. Letos poleti pa je bila izvedena še energetska sanacija OŠ Šmartno.

Ena naših prioriteta v iztekajočem mandatu je bila izboljšanje infrastrukture na podeželju. Zgrajeni oziroma obnovljeni so bili vodovodi Račica–Velika Štanga, Razbore, Vinji Vrh, Preska nad Kostrevnico in letos tudi vodovod v Spodnji Preski. Izvedene so bile sanacije plazov: Velika Štanga, Ježni vrh–Grmada, odcep Ovčinar v Volčji Jami, odsek Štrus–Zalokar–Bobne ter na relaciji Leskovica–Javorje–Debeče.

Pomembne pridobitve so tudi **obnova cerkve sv. Petra na Primskovem**, nova streha in sončna elektrarna na kulturnem domu v Veliki Štangi ter energetska sanacija stare šole oziroma vrtca v Javorju. V Spodnji Jablanici je bil urejen nov pločnik, hkrati pa je potekala tudi ureditev komunalne infrastrukture.

Naša svetniška skupina je soglasno podprla tudi **prenovo pediatričnega oddelka v ZD Litija**, katere nosilec je bila Občina Šmartno pri Litiji.

Tudi v prihodnjem mandatu se bomo v SLS zavzemali za razvoj celotne občine. Med prednostnimi projekti bo izgradnja vodovoda Bukovica–Jablaniške Laze ter ureditev najbolj problematičnih cest: skozi Bukovje, proti Štangi, Črni potok–Vintarjevec, Kostrevnica–Lupinica ter ceste in opornega zidu v središču Javorja. Podprli bomo tudi izgradnjo pločnika proti Zavrstniku in si prizadevali za ureditev varne pešpoti proti Veliki Kostrevnici in Vintarjevcu.

Naš cilj ostaja jasen tudi vnaprej: urejena infrastruktura in enakomeren razvoj – za dobro vseh občanov in občanov.

Nova pridobitev v Javorju

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

Javorje, hribovska vasica ob južni meji šmarske občine, je od septembra bogatejša za nov javni prostor, namenjen medgeneracijskemu povezovanju, druženju in skupnim dejavnostim. Ker gre za pomembno pridobitev za kraj in njegove prebivalce, smo k pogovoru povabili predsednika Kulturnega društva Javorje Jakoba Murnca, da bi nam novost podrobneje predstavil.

Gospod Murnc, dovolite, da se vam v imenu uredništva zahvalim za prijazen odziv na naše povabilo. Preden se posveti va osrednji temi najinega pogovora, bi vas prosil, da nam na kratko predstavite Kulturno društvo Javorje, katerega predsednik ste. Kako dolgo že deluje, kakšno je njegovo poslanstvo in katere so njegove glavne dejavnosti?

Najprej hvala za povabilo in priložnost, da lahko predstavimo naše društvo ter projekt »Srce vasi za vse«.

Kulturno društvo Javorje je bilo ustanovljeno leta 1999 in že vse od takrat pomembno sooblikuje kulturno in družabno življenje kraja. Naše poslanstvo je ohranjanje kulturnega utripa, povezovanje ljudi, medgeneracijsko sodelovanje ter skrb za kulturno dediščino, šege in navade našega kraja.

Organiziramo različne kulturne in družabne dogodke, med prepoznavnejšimi pa so Žive jaslice, po katerih je naše društvo znano tudi širše.

V zadnjih letih izvajamo tudi projekte, s katerimi želimo ustvarjati nove priložnosti za druženje, povezovanje krajanov in razvoj našega kraja. Med večjimi sta bila obnova nekdanje Podružnične šole

Javorje v okviru projekta Medgeneracijsko središče Javorje in zdaj projekt »Srce vasi za vse«.

Kako se je porodila ideja za projekt Srce vasi za vse in kaj je bil glavni razlog, da ste se v Kulturnem društvu Javorje odločili za ureditev novega skupnostnega prostora?

Pobuda za projekt je nastala iz potreb krajanov, predvsem družin in otrok. V Javorju smo pogrešali urejen javni prostor za igro na prostem, druženje in skupne aktivnosti različnih generacij.

Ker je bila med Medgeneracijskim središčem Javorje in gasilskim domom na voljo primerna površina, smo se odločili, da jo uredimo in ji damo novo vsebino. Priložnost za uresničitev te ideje smo prepoznali ob javnem pozivu LAS Srce Slovenije, na katerega smo prijaviili projekt »Srce vasi za vse«, ki je bil odobren.

Želeli smo ustvariti varen in dostopen prostor, ki ne bo namenjen le otrokom, ampak bo služil celotnemu kraju ter spodbujal druženje vseh generacij, povezovanje in skupne aktivnosti.

Kaj vse novi prostor ponuja in komu je predvsem namenjen? Kako ste pri njegovi zasnovi upoštevali različne generacije krajanov?

Novi prostor smo zasnovali tako, da je namenjen različnim generacijam – otrokom, družinam, starejšim in drugim krajanom. Najmlajšim so namenjena nova igrala z varno gumirano podlago, ob njih pa smo uredili tudi klopi, mizo in drugo urbano opremo, da prostor omogoča tudi prijetno druženje odraslih in starejših. Želeli smo si, da prostor ne bi bil namenjen le igri, ampak tudi srečevanju in skupnim dejavnostim.

Pomemben del prostora je tudi knjigobežnica, ki je nameščena ob igralih. Za lažjo izvedbo dogodkov smo v okviru projekta pridobili še prenosno ozvočenje z mikrofoni.

Posebno mesto ima torej tudi knjigobežnica. Kako pomembno se vam zdi, da poleg igre in druženja spodbujate tudi branje ter izmenjavo knjig?

Pri projektu se nam je porodila ideja, da k sodelovanju povabimo tudi Knjižnico Litija, ki se je na naše povabilo prijazno odzvala.

Tako bo novi prostor poleg igre in druženja spodbujal tudi branje in zanimanje za knjige. Seveda je branje pomembno, saj spodbuja domišljijo, bogati besedni zaklad, širi znanje ter otrokom in odraslim ponuja kakovosten način preživljanja prostega časa.

Knjigobežnica bo od sedaj tudi v Javorju omogočala brezplačno izmenjavo knjig. Knjige so dostopne vsem generacijam in lahko med krajanje ves čas krožijo. Poglavitno vlogo pri tem ima Knjižnica Litija, ki je poskrbela za knjigobežnico, pripravila zgibanke o njenem delovanju in bo v okviru projekta izvedla tudi dve knjižnični aktivnosti za otroke in njihove spremljevalce.

Projekt vključuje številne dogodke, od kina na prostem in vodnih gasilskih iger do ustvarjalne delavnice in čistilne akcije. Kateri dogodki bodo po vašem mnenju najbolj pritegnili krajanje?

Res je, projekt poleg ureditve prostora in nakupa igral vključuje tudi pester program dogodkov, ki jih izvaja KD Javorje v sodelovanju s Knjižnico Litija, pri nekaterih dogodkih pa tudi s PGD Javorje. Program je raznolik – od kina na prostem, vodnih gasilskih iger, ustvarjalne delavnice in čistilne akcije do lova na zlate cekinčke ter srečanj, namenjenih ohranjanju zgodbe in spominov našega kraja. Knjižnica Litija bo v okviru projekta izvedla tudi uro pravljic z ustvarjalno delavnico in organiziran ogled knjižnice v Litiji.

Težko bi izpostavili samo en dogodek, saj so dogodki med seboj zelo različni. Nekateri so bolj namenjeni druženju in zabavi, drugi ustvarjanju, učenju ali povezovanju različnih generacij. Prav zaradi te raznolikosti verjamemo, da lahko vsak najde nekaj zase.

Nekaj dogodkov smo že izvedli, nekaj pa jih še pripravljamo, bralce zato vabimo, da spremljajo Facebook stran in spletno stran Kulturnega društva Javorje, kjer sproti objavljamo datume dogodkov, vabila in druge informacije. Seveda bomo zelo veseli, če se nam bodo na katerem od dogodkov tudi pridružili.

Nepogrešljiv del projekta je medgeneracijsko povezovanje. Zakaj se vam zdi pomembno, da mlajše generacije spoznajo zgodbe, spomine in način življenja starejših krajanov?

Medgeneracijsko povezovanje je eden pomembnejših delov projekta, saj želimo, da se znanje, izkušnje in spomini starejših krajanov prenašajo na mlajše generacije. Prav starejši nam lahko na najbolj pristen način približajo, kako je življenje v Javorju potekalo nekoč, kakšne so bile navade, delo in vsakdan ljudi ter kako se je kraj skozi čas spreminjal.

Pomembno se nam zdi, da se te zgodbe ne izgubijo, ampak ostanejo del spomina kraja. Mlajši tako bolje spoznajo kraj, v katerem odrasčajo, in razvijajo večji občutek pripadnosti domačemu kraju.

To želimo spodbujati tudi skozi konkretne aktivnosti, kot so »Otroške igre nekoč in danes« in srečanja »Utrip vaškega življenja skozi čas«, na katerih bodo starejši z mlajšimi delili svoje spomine, znanje in izkušnje.

Pri projektu sodelujejo Kulturno društvo Javorje, Knjižnica Litija, PGD Javorje in številni prostovoljci. Kaj vam takšno sodelovanje pove o povezanosti ljudi v Javorju?

Takšno sodelovanje nam veliko pomeni, saj kaže, da se v Javorju znamo povezati in stopiti skupaj, ko želimo nekaj dobrega narediti za kraj. Vsak partner pri projektu prispeva svoje znanje, izkušnje in vsebine, pomemben del izvedbe pa predstavljajo tudi prostovoljci.

Kulturno društvo Javorje vodi projekt in skrbi za velik del aktivnosti, Knjižnica Litija sodeluje s knjigobežnico, pripravo zgibanke in knjižničnimi vsebinami, PGD Javorje pa se vključuje predvsem pri gasilskih in drugih skupnostnih dejavnostih. Prav to sodelovanje različnih organizacij in posameznikov daje projektu širino in omogoča, da nagovarja različne generacije.

Ker je Javorje manjši kraj, je takšna povezanost še toliko pomembnejša. Prav medsebojna pomoč, prostovoljstvo in pripravljenost sodelovati so tisto, kar omogoča, da se ideje tudi uresničijo.

Kakšne so vaše želje glede prihodnosti novega prostora? Si želite, da bi nekatere aktivnosti postale tradicionalne in bi prostor postal stalno središče druženja v Javorju?

Vsekakor si želimo, da bi novi prostor živel tudi po zaključku projekta in postal stalna točka druženja v Javorju. Želimo si, da bi ga krajan uporabljal tako vsakodnevno kot tudi ob različnih dogodkih in skupnostnih aktivnostih. Veseli nas tudi, da bodo nova igrala uporabljali otroci Vrtca Ciciban, skupine Javorčki, saj se igrišče nahaja v neposredni bližini vrtca.

Nekatere dejavnosti, kot sta čistilna akcija in »Lov na zlate cekinčke«, želimo ohraniti tudi v prihodnje ter jih razvijati kot tradicionalne dogodke.

Naša največja želja pa je, da bi se uresničilo prav tisto, zaradi česar smo se na razpis sploh prijavili – da bi ta prostor zares postal »SRCE VASI ZA VSE«. Prostor, kjer se bodo srečevale različne generacije, kjer se bodo krajan družili, povezovali in skupaj ustvarjali nove zgodbe našega kraja.

Kaj bi ob odprtju novega skupnostnega prostora sporočili krajanom, da bi jih spodbudili, da bi se dogodkov in aktivnosti tudi sami udeležili?

Predvsem bi vse krajan povabil, naj prostor sprejmejo za svojega in ga čim več uporabljajo. Namenjen je vsem generacijam, zato si želimo, da bi postal prostor srečevanja, druženja, povezovanja in skupnih doživetij.

Želimo si, da bi vsak v njem našel nekaj zase – otroci prostor za igro, starejši priložnost za druženje, vsi skupaj pa prostor, kjer se lahko srečujemo in krepimo povezanost med krajan. Del novega prostora je tudi knjigobežnica, za katero si želimo, da bi jo krajan z veseljem uporabljali, si iz nje izposojali knjige in vanjo prinašali tudi svoje.

Zato bi ob tej priložnosti vse krajan res lepo povabil, da se nam pridružijo na dogodkih in aktivnostih, ki jih pripravljamo. Veseli bomo vsakega obiska in vsakega, ki bo s svojo prisotnostjo prispeval k temu, da bo prostor zares zaživel. Prav z udeležbo na dogodkih in podporo krajanov bo projekt dobil svoj pravi smisel, novi prostor pa bo lahko postal prostor druženja, povezovanja in skupnih doživetij za vse generacije.

Gospod Murnc, najlepša hvala za prijeten klepet in za vaš čas. Vam in celotnemu društvu želim še veliko uspeha, zadovoljstva in veselja ob vaši novi pridobitvi.

Hvala tudi vam za povabilo in priložnost, da smo lahko predstavili naše društvo, projekt in novo pridobitev v Javorju. Veseli bomo, če se nam bodo bralci pridružili na katerem od prihodnjih dogodkov in tudi sami pomagali, da bo novi prostor zares živel.

Ob tej priložnosti bi se radi zahvalili tudi Knjižnici Litija in PGD Javorje za sodelovanje pri projektu. Hvaležni smo tudi za priložnost, ki smo jo dobili preko javnega poziva LAS Srce Slovenije, saj smo lahko prav na ta način našo željo tudi uresničili.

Takšni projekti lepo pokažejo, kaj vse se da narediti, ko imamo skupno željo, dobre ideje in smo pripravljeni stopiti skupaj. Prav s sodelovanjem in medsebojno pomočjo lahko kraj še bolj zaživi, ljudje pa se med seboj še bolj povežejo.

Pravila za objavo oglasov v Krajevnih novicah v predvolilni kampanji

V skladu z Odlokom o razpisu rednih volitev v občinske svete in redne volitve županov (Uradni list RS 1143/26) in v skladu s 6. in 7. členom Zakona o volilni in referendumski kampanji objavljamo pravila za izrabo časopisnega prostora v glasilu občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice za predstavitev kandidatov za župana Občine Šmartno pri Litiji, političnih strank in kandidatnih list ter njihovih programov v času volilne kampanje.

1. Organizatorjem volilne kampanje, političnim strankam, kandidatnim listam in posameznim kandidatom zagotavljamo enakopravnost pri predstavitvi kandidatov in njihovih programov.

2. Vsak organizator predvolilne kampanje kandidata za župana lahko v glasilu Krajevne novice objavi en oglas v velikosti cele notranje strani (190 × 267 mm). Cena oglasa je 260,00 € + DDV.

3. Vsak organizator predvolilne kampanje političnih strank in kandidatnih list lahko v glasilu Krajevne novice objavi en oglas v velikosti cele notranje strani (190 × 267 mm). Cena oglasa je 260,00 € + DDV.

4. Oglas mora biti oblikovan v skladu z zgoraj navedenimi tehničnimi navodili.

5. Besedilo oglasa mora navajati tudi naročnika.

6. Naročila za objavo oglasov sprejemamo do srede, 21. 10. 2026, na elektronskem naslovu krajevnenovice@bogensperk.si. Oglas mora biti v predpisani obliki oddan na elektronski naslov krajevnenovice@bogensperk.si do vključno petka, 23. 10. 2026.

7. Pravočasno oddani in pravilno oblikovani oglasi bodo objavljeni v novembrski številki Krajevnih novic, ki bo izšla 9. 11. 2026. Glasilo bodo prejela vsa gospodinjstva v občini Šmartno pri Litiji. Oglasi bodo razvrščeni glede na izžrebane številke županskih kandidatov in kandidatnih list.

8. Naročniki bodo prejeli račun za plačilo naročenih oglasov skupaj z izvodom glasila po izidu glasila. Rok plačila je 15 dni od izdaje računa.

Šmartno pri Litiji, 9. 9. 2026

dr. Jernej Kotar, odgovorni urednik

Obvestilo uredništva

Avtorje prispevkov in naročnike oglasov obveščamo, da bo zaradi lokalnih volitev, ki bodo potekale **15. novembra 2026**, novembrska številka Krajevnih novic izšla že **9. novembra 2026**.

Rok za oddajo prispevkov in oglasov za novembrsko številko Krajevnih novic je petek, 23. oktober 2026.

Uredništvo Krajevnih novic

ŠMARTNOVANJE 2026

PRAZNIK OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJI

3. - 15. november 2026

NA ODPRTI SCENI – POGOVORNI VEČER Z dr. LEONIDO ZALOKAR

Torek, 3. 11. 2026, ob 19.00 – Kulturni dom Šmartno

**OSREDNJA SLOVESNOST OB OBČINSKEM PRAZNIKU OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJI
S PODELITVIJO PRIZNANJ**

»POGUM«

Četrtek, 5. 11. 2026, ob 19.00 – Kulturni dom Šmartno

**OCENJEVANJE SLADKIH »ŠTRUKELJCEV« IN
PREDAVANJE O OBREZOVANJU SADNIH DREVES**

Petek, 6. 11. 2026, od 9.00 dalje – Kulturni dom Šmartno
ob 16.00 predavanje, ob 17.00 podelitev priznanj

SLAVNOSTNI PREVZEM NOVEGA VOZILA GASILSKE ZVEZE ŠMARTNO

Petek, 6. 11. 2026, ob 18.00 – Kulturni dom Šmartno

LEVSTIKOVA POT – POPOTOVANJE OD LITIJE DO ČATEŽA

Sobota, 7. 11. 2026, od 6.00 do 9.00 – Kulturni dom Šmartno

IV. MEMORIAL JOŽEFA ERJAVCA V IZVEDBI STRELSKEGA DRUŠTVA ŠMARTNO - LITJA

Nedelja, 8. 11. 2026, ob 9.00 – društveno strelišče v Cerovici

ODPRTJE RAZSTAVE ŠMARSKIH VEZILJ

Torek, 10. 11. 2026, ob 18.00 – Knjižnica Šmartno

ODPRTJE LIKOVNE RAZSTAVE AKADEMSKEGA SLIKARJA JOŽETA MEGLIČA

Sreda, 11. 11. 2026, ob 19.00 – Galerija gradu Bogenšperk

MARTINOVA POJEDINA NA GRADU BOGENŠPERK

Petek, 13. 11. 2026, ob 18.00 – grad Bogenšperk

LATINO MARTINI

Sobota, 14. 11. 2026, ob 17.00 in ob 19.30 – Kulturni dom Šmartno

BLAGOSLOV VINA

Nedelja, 15. 11. 2026, ob 11.00 – župnijsko dvorišče

Občina
Šmartno pri Litiji

JAVNI ZAVOD
BOGENŠPERK

Knjižnica
Litija

Začetek nove šolske zgodbe

Avtorica članka: Iris Korošec Kocjan, pedagoginja OŠ Šmartno pri Litiji

Na OŠ Šmartno smo se razveselili lepega števila prvošolcev in prvošolk – kar 73 jih je namreč prvega septembra prestopilo naš prag.

Zanje smo pripravili prav poseben sprejem. Pričakala jih je zanimiva gledališka predstava o čudežni omari, razveselila so jih darilca, ki so jih zanje pripravile njihove nove

razredničarke, podjetje Herz, Občina Šmartno pri Litiji in Vlada Republike Slovenije, še šolske kuharice so jim spekle najokusnejše kolačke. Upamo, da so tako dobili občutek, da so pri nas že od prvega dne nadvse dobrodošli.

Prvi šolski dan je zagotovo poseben mejnik – dan novih začetkov, novih prijateljstev, spo-

znanj in dogodivščin. Naši najmlajši so tako naredili svoj prvi korak na šolski poti, ki bo zagotovo polna zanimivih doživetij, novih znanj in nepozabnih trenutkov.

Dragi prvošolci in prvošolke, dobrodošli med nami! Želimo vam, da bi se v šoli počutili varno in sprejeto, da bi vsak dan z radovednostjo odkrili kaj novega ter soustvarili obilo iskrenih prijateljstev.

Evropski teden mobilnosti v Vrtnu Ciciban

Avtorica članka: Urška Jerin

V Vrtnu Ciciban smo tudi letos obeležili Evropski teden mobilnosti, ki je potekal v znamenju gesla »Mobilnost za vse«. Teden je bil namenjen spodbujanju trajnostnega prihajanja v vrtec, gibanju, druženju in povezovanju različnih generacij.

S pomočjo Belega zajčka smo beležili trajnostne prihode v vrtec ter se ob zgodbi pogovarjali o različnih oblikah mobilnosti in skrbi za naše okolje. Trajnostne oblike prihoda na delovno mesto smo beležili tudi med zaposlenimi. Otroci so svoje spretnosti na kolesu, skiroju in poganjalcu preizkusili na kolesarskem poligonu. Prav poseben dan smo preživeli z upokojenci, s katerimi smo se odpravili na pohod. Ob prijetnem druženju smo povezali mlajšo in starejšo

generacijo ter spoznavali, da smo ljudje različno mobilni in se gibljemo na različne načine. Pester teden smo zaključili z družinskim dnevom, ki je potekal v vrtnu in njegovi okolici. Udeleženci so se lahko preizkusili v različnih zanimivih dejavnostih – programiranju, različnih poligonih, izdelavi vozil, popravilu koles ter se podali na orientacijski pohod po Šmartnem.

Z različnimi dejavnostmi smo želeli pokazati, da je mobilnost lahko zabavna, aktivna in trajnostna. Pomembno pa je, da je mobilnost dostopna in prilagojena vsem – našim najmlajšim in tudi starejšim.

Konec poletja na Klišeju

Avtorica članka: Živa Bučar

Na Klišeju smo imeli mirno, a vseeno zabavno poletje. 4. julija smo se družili na Koktajl baru, na katerem smo končno zamenjali zapiske za kozarce, »še eno poglavje« pa za »še en požirek«.

Spoznali smo nekaj različnih koktajlov, poklepetali, se nasmejali in proslavili konec poletnega izpitnega obdobja. 18. julija smo

na sedežu kluba imeli origami delavnico, na kateri smo se tako začetniki kot že izučeni origami mojstri družili ob ustvarjanju različnih podob iz papirja. 19. avgusta je prav tako v prostorih kluba potekal projekt Slikarski večer, na katerem smo se sprostili z risanjem in slikanjem. Tokrat smo se osredotočili na abstraktno umetnost in pridobivanje novih geometrijskih oblik iz narave.

Da boste redno obveščeni o naših dogodkih in pridobili Klišejeve ugodnosti, lepo vabimo nove člane k včlanitvi v študijskem letu 2026/27! Stare člane pa prijazno pozivamo, da svoje članstvo podaljšajo!

Kako se včlaniš?

Prinesi originalno potrdilo o vpisu tekočega šolskega leta v času uradnih ur in izpolni prijavnico. Vpis je brezplačen. Član Kluba litijskih in šmarskih študentov je lahko vsak študent in dijak s stalnim prebivališčem v UE Litija (se pravi v občini Litija in občini Šmartno pri Litiji), ki ni redno zaposlen. Včlaniš se lahko osebno med uradnimi urami na sedežu kluba. Uradne ure so vsak ponedeljek, sredo in petek od 16.00 do 20.00, poleti (julija in avgusta) pa ob sredah od 16.00 do 20.00. Lahko pa nam potrdilo o vpisu in izpolnjeno pristopno izjavo pošlješ na e-naslov klub.klise@gmail.com.

NOVOST! Včlaniš se lahko tudi preko ŠKIS-ove spletne strani (<https://skis-zveza.si/novi-clani/>), na kateri izbereš Osrednjo regijo in seveda Klub litijskih in šmarskih študentov.

Kaj še čakaš? Članstvo je povsem brezplačno, prinaša pa številne ugodnosti, cenejše kopiranje, inštrukcije, fitnes, organiziramo zabave, izlete, športne dogodke in še in še.

Vsi, ki ste že včlanjeni, samo prinesite ali pošljite potrdilo o vpisu tekočega šolskega leta in izpolnite obrazec na spletnem naslovu (<https://skis-zveza.si/novi-clani/>) ter si zagotovite ugodnosti tudi za letošnje leto.

Vse informacije o naših projektih, dogodkih in priložnostih za sodelovanje lahko najdeš na naši Facebook strani (<https://www.facebook.com/klise.klub/>) ali na naši spletni strani. Vse dijake in študente, ki bi želeli soustvarjati dogodke v lokalnem okolju, vabimo, da stopijo v stik z nami in postanejo del naše ekipe.

Komaj čakamo na nova skupna doživetja!

 JAVNI ZAVOD
BOGENŠPERK

Grad Bogenšperk

**NOC
ČAROVNIC**

Začarani grad odpira svoja vrata...

31. OKTOBER
od 14.00
do 18.00

Vstopnice: TIC Šmartno, grad Bogenšperk, Eventim
Omejeno število vstopnic!

Javni zavod Bogenšperk v sodelovanju z Občino Šmartno pri Litiji, Knjižnico Litija in Osnovno šolo Šmartno pri Litiji objavlja

12. FOTOGRAFSKI NATEČAJ »POGUM«.

Spoštovani fotografi, fotografkinje, ljubiteljice in ljubitelji fotografije, tudi letos razpisujemo natečaj, s katerim odpiramo prostor ustvarjalnosti za vse generacije in vas vabimo k sodelovanju. Iščemo avtorske fotografije, ki bodo odražale različne poglede na temo POGUM. Motivi so lahko intimne, simbolne ali družbene narave. Fotografija lahko temo obravnava osebno, družbeno, socialno, kritično, simbolno ali domišljjsko.

Rok za oddajo fotografij je 11. november 2026.

Razpisna dokumentacija s prijavnico je objavljena na spletnem naslovu:

<https://bogensperk.si/vabilo-na-12-fotografski-natecaj-pogum/>.
Dodatne informacije: fotografski-natecaj@bogensperk.si

Vabljeni k sodelovanju!

Uspešno zaključen XII. Festival Bogenšperk

Avtorica članka: Tatjana Polanc Kolander

Živahen utrip festivalskih dogodkov je od maja do septembra zopet pomembno obogatil dogajanje na gradu Bogenšperk in v Šmartnem pri Litiji. Dvanajsta edicija festivala je postregla s 24 kakovostnimi dogodki, ki so ponujali preplet od popularne do klasične in zborovske glasbe, gledališke in likovne umetnosti pa vse do kulinarčnih doživetij, medgeneracijskega povezovanja in oživiljanja zgodovine skozi rekreativno druženje.

Letošnji festivalski dogodki so se odvijali na različnih prizoriščih: notranjih in zunanjih površinah gradu Bogenšperk, pri Kulturnem domu Šmartno pri Litiji in na Staretovem trgu v Šmartnem. Zaradi slabega vremena je festival prvič gostoval tudi izven meja naše občine.

Na XII. Festivalu Bogenšperk so nastopili: Pero Lovšin, Noreia, Moška pevka skupina Lipa, The Golden Dixie Boys, ansambel Saša Avsenika, Žan Serčič, Mi2, Gal Gjurin, Flirrt, Prifarci in Tinkara Kovač, Crvena Jabuka, Leopold I., ansambel Odeon, pianistki Lovorka Nemeš Dular in Jasmina Trajcheska, Rudi Bučar in Komorni zbor Valvasor.

Odprli smo dve mednarodni likovni razstavi, gostili gledališko predstavo *S' kod s' pa ti doma?*, dve filmski predstavi na prostem, medgeneracijski dogodek z Vrtcem Ciciban in domačim društvom upokojencev, grajske počitnice za najmlajše, Valvasorjev pohod ter tri izbrane kulinarčne dogodke Okusi z gradu, Okusi z gradu na kvadrat ter Šmartno kuha.

Skupaj smo letos na vseh festivalskih dogodkih našli 7142 obiskovalcev, kar je več kot lani, ko smo jih našli 6322.

Festival Bogenšperk, ki ga organizira Javni zavod Bogenšperk, pomembno prispeva k prepoznavnosti gradu Bogenšperk in naše občine, saj z bogatim programom privablja obiskovalce iz vse Slovenije in tudi tujine, ob tem pa v lokalnem prostoru posredno ustvarja priložnosti za turizem, kulturo in gospodarstvo. Največja zahvala za uspešno izvedbo gre Občini Šmartno pri Litiji, saj brez njene finančne podpore festivala v takšnem obsegu ne bi mogli izvesti. Se pa njegovega pomena vse bolj zavedajo tudi domači gospodarstveniki, katerih pomembna finančna podpora festivalu zagotovi nekaj dodatnih sredstev za okrepljeno promocijo in izvedbo, zato se Javni zavod Bogenšperk iskreno zahvaljuje prijateljem Festivala Bogenšperk, podjetjem: Trgograd, Kopit, Peskokop Kepa, Krčmi na gradu, Elektro Jani, Šuštar trans, Savne Štrus in KGZ Litija. Posebej se za letošnji finančni prispevek k izvedbi kulinarčno obarvanih dogodkov zahvaljujemo tudi Turizmu Ljubljana.

Foto: Anže Malis in Žiga Felkl

GLEDALIŠKI ABONMA

2026/2027

VPIS ABONMAJEV
do 13. 11. 2026

Kulturni dom Šmartno

REDNA CENA:
70 €/5 predstav

PREDSTAVE

Četrtek, 26. 11. 2026, ob 19.00

ZADNJA VEČERJA, komedija

Produkcija: Teatrus Absurdus

Igrajo: Maja Martina Merljak, Urška Vučak Markež, Saša Klančnik, Gregor Ravnik.

Četrtek, 17. 12. 2026, ob 19.00

MOJ ATA, SOCIALISTIČNI KULAK, komedija

Avtor: Tone Partljič // Priredba in režija: Vito Taufer // Produkcija: Auditorij Portorož

Igrajo: Gojmir Lešnjak Gojc, Alojz Svete, Mojca Partljič, Jure Ivanušič, Peter Harl, Romeo Grebenšek, Sara Gorše.

Četrtek, 7. 1. 2027, ob 19.30

(TOTALNO) KATASTROFALNA VEČERJA, komedija

Režija: Aleš Valič // Produkcija: Šentjakobsko gledališče

Igrajo: Janez Usenik, Maja Eržan, Tomaž Cvar, Neja Frbežar, Tina Drobež, Marko Skok Mezopotamsky.

Četrtek, 18. 2. 2027, ob 19.00

NORIŠNICA, komedija

Igra: Matjaž Javšnik

Četrtek, 18. 3. 2027, ob 19.00

RESNO? NE SE HECATI, komedija

Igra: Tadej Toš

**VABLJENI
K VPISU.**

JAVNI ZAVOD
BOGENŠPERK

Plačilo je mogoče v dveh obrokih.
Pridržujemo si pravico do spremembe programa.
Dodatne informacije: 082 00 61 68 ali info@bogensperk.si

Izlet šmarskih upokoјencev na Gorenjsko

Avtor članka: Jože Loc

Kot vsako leto smo se tudi letos članice in člani DU Šmartno v začetku septembra odpravili na Gorenjsko, kjer smo se v romarskem središču na Brezjah udeležili slovesne maše ob prazniku rojstva Jezusove matere Marije. Že dolgo se ni zgodilo, da smo avtobus napolnili do zadnjega sedeža. Morda je k temu pripomoglo tudi lepo, toplo pozno poletno vreme.

Po maši smo odšli še nedaleč naprej v Vrbo, kjer smo obiskali rojstno hišo našega največjega pesnika Franceta Prešerna. Hišo so obnavljali več let, saj smo si jo želeli ogledati že predlani in lani. Pomembna novost ob obnovljeni domačiji je manjša dvorana, v kateri si obiskovalci lahko ogledajo krajši film o življenju in delu našega pesnika. Veselo razpoloženi smo se domov vrnili pred večerom.

1

Znamo sedelovati.

Ker skupaj lažje premikamo stvari.

2

Spoštujemo različne poglede.

Pomembno je, da se znamo poslušati in pogovarjati.

3

Znamo priznati dobro idejo.

Dobre ideje podpiramo, ne glede na to, od kod prihajajo.

4

Zavzemamo se za enakomeren razvoj.

Pozornost naj bo namenjena tako središču kot vsem in drugim naseljem.

5

Razmišljamo dolgoročno.

Razvoj prostora, infrastrukture in javnih storitev naj se načrtuje z mislijo na prihodnost.

Svoboda
Smartno pri Litiji

KŠD Velika Štanga: Uspešno športno dogajanje naših članov

Avtorica članka: Andreja Kastelic

Ob koncu počitniških dni so naši mladi skoraj v celoti prenovili odbojgarsko igrišče. Komaj je bilo delo končano, že so ga seveda tudi preizkusili – in to na prav poseben način.

Organizirali so **medobčinski turnir v odbojki**, na katerem se je pomerilo osem prijavljenih ekip. Turnir je odlično uspel, druženje pa je bilo veselo in sproščeno. Gostujoče ekipe so bile nad dogajanjem tako navdušene, da so se že najavile za prihodnje leto. Za piko na i pa je naša ekipa v finalu premagala odlično ekipo iz Litije in tako osvojila prvo mesto. **Iskrene čestitke za zmago in vse pohvale za opravljeno delo, trud in odlično organizacijo!**

Tudi **nogometni ekipi – člani in veterani** – sta nad pričakovanji ali pa po pričakovanjih, kakor se vzame, začeli novo sezono v OLMN. Fantje, pogumno in srečno še naprej!

In seveda tudi **balinarji niso počivali**, čeprav moramo priznati, da besede počivati v njihovem besednjaku enostavno ni. Pri njih se dogaja in trenira skozi vse leto, kar je res izjemno. Njihovo vztrajno delo se je pokazalo tudi v lepih rezultatih na septembrskih turnirjih. Gostovali so na Štajerskem, v Topolšici, kjer so si priigrali **odlično drugo mesto**, kar dva naša tekmovalca pa sta prejela tudi naziv **najbližajša turnirja**. Nato so balinarski turnir organizirali še doma – **3. Marjanov memorial**, na katerem je sodelovalo osem ekip. Tokrat je naslov najboljših ostal doma, prav tako pa tudi drugo mesto v tekmovanju za najbližajša – oziroma tokrat **najbližajčico**. Ekipa, vse spoštovanje!

In to še ni vse. Naš član društva, **Blaž Marn**, je s svojo ekipo na **državnem prvenstvu v avtokrosu** v diviziji 1A v Gambetičih na zadnji tekmi osvojil odlično tretje mesto. Iskrene čestitke za uspeh in **vztrajnost!**

Za vse tiste, ki se morda ne najdemo v naštetih športih, pa vabi **Kamplov hrib**. Lepo urejena **Škratкова pot**, ki je pod budnim očesom vaških deklet, še naprej vabi na zanimiv gozdni sprehod.

Dragi člani, le tako naprej! Naj bo tudi v prihodnje veliko športnih uspehov, dobre volje, druženja in predvsem veselja do vsega, kar skupaj ustvarjamo.

Svetovni dan Alzheimerjeve bolezni 2026 – »Zgodnja diagnoza, boljša prognoza«

Avtorici članka: Mojca Kokalj in Klavdija Zupančič, delovni terapevtki

21. september je svetovni dan Alzheimerjeve bolezni. Namenjen je ozaveščanju o Alzheimerjevi bolezni in drugih oblikah demence ter razumevanju izzivov, s katerimi se srečujejo ljudje z demenco, njihovi svojci, prijatelji in vsi, ki zanje skrbijo.

Demenca ni le pozabljanje. Je bolezen, ki lahko pomembno vpliva na človekovo doživljanje sveta, njegovo samostojnost, odnose in vsakodnevno življenje. Prav zato je pomembno, da o demenci govorimo odprto, brez strahu in predsodkov. Z več znanja in razumevanja lahko ustvarjamo okolje, v katerem se ljudje z demenco počutijo sprejete, varne in spoštovane.

Ob letošnjem svetovnem dnevu Alzheimerjeve bolezni smo tudi v **Domu Tisje** posebno pozornost namenili ozaveščanju in širjenju znanja o demenci. V ta namen smo pripravili dogodke, s katerimi smo želeli opozoriti na pomen zgodnjega prepoznavanja bolezni, razumevanja oseb z demenco ter podpreti svojce in bližnje, ki skrbijo za osebe obbolele z demenco.

Alzheimer Café je dogodek, namenjen odprtemu pogovoru o Alzheimerjevi bolezni in demenci. Na srečanju je predavala prof. dr. **Mojca Zvezdana Dernovšek**, dr. med., ki je z udeleženci delila svoje znanje in izkušnje ter osvetlila različne vidike bolezni. Alzheimer Café je bil priložnost, da smo se ustavili, prisluhnili in spregovorili o vprašanih, ki se pogosto pojavljajo ob soočanju z demenco. Takšna srečanja so dragocena, saj omogočajo izmenjavo izkušenj, pridobivanje novih informacij ter predvsem občutek, da v soočanju z boleznijo nihče ni sam.

V obeh domovih pa se je odvil že tradicionalni **Sprehod za spomin**, na katerega so bili povabljeni naši stanovalci, njihovi svojci, prostovoljci in prijatelji. Namen sprehoda za spomin je ozaveščanje o Alzheimerjevi bolezni in medsebojno druženje stanovalcev, svojcev in prostovoljcev.

V **matičnem domu** je sprehod potekal v okolici doma po poti, obdani s pozitivnimi mislimi, mimo medovitega vrta vse do stojnic z različnimi aktivnostmi. Stanovalci in svojci so skupaj razgibali svoje telo, poti pa so jih vodile preko različnih stojnic, na kateri smo se skupaj preizkusili v različnih aktivnostih za krepitev spomina (prepoznavanje okusov, prepoznavanje zelišč, predmetov, razvrščanje predmetov po barvah, iskanje parov). Sprehod se je zaključil s prijetnim klepetom,okusnim jabolčnim zavitkom in z novimi spomini in doživetji. Vsi skupaj smo s sprehodom, prijetnim klepetom in druženjem ozaveščali o pomembnosti gibanja, druženja ter izvedbe miselnih aktivnosti kot preventive pred nastankom demence.

Sprehod za spomin se je tradicionalno odvil tudi po mestu Litija, s katerim smo na simboličen način povezali gibanje, druženje in ozaveščanje o demenci.

Sprehod je bil namenjen opozarjanju na pomen vključevanja oseb z demenco v lokalno skupnost ter ustvarjanju okolja, v katerem se lahko počutijo sprejete in razumljene. Obenem smo želeli širši javnosti približati sporočilo, da demenca ni nekaj, o čemer bi morali molčati. O njej je treba govoriti, jo razumeti in skupaj iskati načine, kako lahko ljudem z demenco in njihovim svojcem stojimo ob strani.

Sprehajati se za spomin pomeni tudi spomniti se, da je za človeka pomembno veliko več kot njegova diagnoza. Oseba z demenco je še vedno oseba s svojo življenjsko zgodbo, spomini, občutki, željami in dostojanstvom.

Vsi tovrstni dogodki v Domu Tisje so del našega prizadevanja za večjo ozaveščenost o demenci in za ustvarjanje **demenci prijazne skupnosti**.

Svetovni dan Alzheimerjeve bolezni nas zato ne opominja le na bolezen, temveč predvsem na **človeka**. Na potrebo po sprejemanju, spoštovanju, potrpežljivosti in človeški bližini.

Naj bosta Alzheimer Café in Sprehod za spomin spodbuda, da bomo tudi po 21. septembru o demenci še naprej govorili, se izobraževali in gradili skupnost, v kateri ima vsak človek svoje mesto – tudi takrat, ko spomin začne bledeti.

Začetek šolskega leta

Avtorji članka: policisti Policijske postaje Litija

Ob začetku šolskega leta je na cesti veliko razigranih otrok, ki še ne poznajo nevarnosti v prometu, zato je zagotavljanje varnosti otrok v prvih septembrskih dneh pomembna naloga policije. Vozniki, poskrbimo, da bodo naši otroci na šolski poti varni!

Bodi preVIDEN – nasveti pešcem za varnejšo udeležbo v prometu

V zadnjem času se je na slovenskih cestah zgodilo več prometnih nesreč z udeležbo pešcev. Voznike zato opozarjamo, naj bodo pozornejši na pešce! Pešcem pa svetujemo, naj poskrbijo za lastno varnost tako, da so na cestah še posebej previdni in vidni.

Voznike osebnih avtomobilov zato opozarjamo, naj bodo pozorni na pešce, še posebej pred zaznamovanimi prehodi in na drugih območjih, kjer se pešci pogosto zadržujejo. Voznike še opozarjamo, naj hitrost vožnje prilagodijo prometnim razmeram in naj dosledno upoštevajo omejitve hitrosti.

Pešce pa opozarjamo, naj poskrbijo za lastno varnost in upoštevajo cestnoprometne predpise. Na cestah naj bodo zelo previdni in vidni.

Hitrost – počasneje je varneje

Neprilagojena hitrost je na slovenskih cestah med glavnimi dejavniki prometnih nesreč, še zlasti tistih z najhujšimi posledicami. Pogosto je povezana tudi z nekaterimi drugimi dejavniki, kot so nepravilna stran in smer vožnje, nepravilno prehitevanje in neupoštevanje pravil o prednosti. Področje hitrosti je zato ključno za zagotavljanje boljše prometne varnosti.

Bodite odgovorni in prilagodite hitrost!

Vozniki, prilagodite hitrost svoje vožnje veljavnim omejitvam, pa tudi svojemu voznikskemu znanju in izkušnjam ter razmeram na cesti!

Novice iz Društva diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

Avtor članka: Društvo diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

V Rabcu smo spletli nova prijateljstva in si okrepili zdravje do pomladi

V septembru smo se v Društvu diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji odpravili na zadnjo letošnjo edukacijo ob morju. V istrsko mesto Rabac smo se skupaj s skupinami iz Zagorja ob Savi, Maribora in Ljubljane odpeljali z avtobusom. V hotelu Narcis, delu turističnega kompleksa Maslinica, obdanim z dišečim in barvitim mediteranskim rastjem, palmami, oljkami, oleandri, agavami in vrtnicami, smo bivali v sobah z balkoni, s čudovitim razgledom na bližnji morski zaliv. Nekateri smo se že ob sončnem vzhodu odpravili plavat v toplo morje, vadiateljica Slavka nas je vsako jutro spodbujala z vajami za telo in dušo, ki so se jim pridruževali tudi drugi gostje

hotela. Sledil je zajtrk, ki je bil, kot tudi večerja, raznovrsten in okusen. Opravljali smo meritve, poslušali predavanja iz edukativnega programa in se udeleževali družabnih srečanj, na katerih smo se marsikaj naučili, pa tudi pošalili in nasmejali. Ob večerih smo se sprehajali po prekrasno osvetljeni promenadi in se družili. Z ladjo smo odpluli na izlet na otok Cres. Vodič nam je predstavil zgodovino in zanimivosti mesta Cres, nato so nam na ladji pripravili ribiški piknik. Naš drugi postanek je bil v slikovitem naselju Valun, poznanem po srednjeveški plošči z napisom v dveh jezikih in dveh pisavah. Ob vračanju so nas del poti spremljali in povsem očarali delfini. Bivanje v Rabcu, kjer smo si okrepili zdravje, spletli nova prijateljstva in se naužili morja in sonca do pomladi, nam bo ostalo v lepem spominu.

Ostale aktivnosti društva

Meritve krvnega sladkorja, krvnega tlaka, kisika v krvi, holesterola in trigliceridov bodo vsako prvo sredo v mesecu od 8.00 do 10.00 v društveni pisarni na Parmovi 7, Litija in vsako tretjo sredo v mesecu od 8.00 do 10.00 v Društvu upokojencev Šmartno pri Litiji.

Telovadba pod strokovnim vodstvom poteka v mali telovadnici Športne dvorane Litija ob ponedeljkih med 17.00 in 18.00.

Plavanje in vadba se bosta predvidoma začela v novembru oziroma po koncu prenove bazena Pungrt Šmartno pri Litiji ob sredah med 16.00 in 17.00.

Učne delavnice Dihalne vaje in tehnike sproščanja predavatelj dr. Sama Fakina potekajo ob torkih ob 16.00 v društvu ali v Knjižnici Litija. Ker je udeležba omejena, se je potrebno predhodno prijaviti.

Uradne ure so v ponedeljek in sredo od 8.00 do 11.00, tel.: 01 898 15 84 in 031 777 154 (153), e-pošta: drustvo.dia.litija@siol.net.

Srečanje veteranov v Veliki Štangi

Avtor članka: OZVVS Litija - Šmartno

V soboto, 5. septembra 2026, smo se člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Litija - Šmartno ponovno zbrali na tradicionalnem družabnem srečanju v športnem parku Komun v Veliki Štangi.

Lepo vreme in pestro dogajanje sta privabila več kot 100 veteranov in njihovih družinskih članov. Zbrane sta na začetku pozdravila predsednik OZVVS Litija - Šmartno Ivan Lovše in župan Občine Šmartno pri Litiji Blaž Izlakar.

Srečanje se je začelo nekoliko drugače. Člani PGD Štangarske Poljane so pripravili zanimiv prikaz pravilne uporabe gasilnih aparatov, pri katerem so udeleženci izvedeli tudi marsikaj koristnega.

Dan se je nato nadaljeval v znamenju igre, zabave in sproščenega druženja. Udeleženci so se preizkusili v streljanju, metanju bomb, pivolu in metanju podkve. V vseh igrah so ločeno tekmovali ženske in moški, veliko zanimanja pa je pritegnilo tudi ocenjevanje dolžine salame. Najboljši trije v moški in ženski konkurenci so prejeli tudi simbolične nagrade.

Srečanje je popestril tudi slovesni del. Ob prihodu prapora in slovenski himni so zbrane nagovorili predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo Ladislav Lipič, župan Občine Litija Franci Rokavec

in predsednik društva Sever Janko Končar. Ob tej priložnosti je Ladislav Lipič novim članom OZVVS Litija - Šmartno podelil članske izkaznice.

Dan v Veliki Štangi je minil v znamenju druženja, prijateljstva in dobre volje. Ob takšnih srečanjih je najlepše prav to, da se veterani in njihovi družinski člani srečajo, poklepetajo, obudijo kakšen spomin in skupaj preživijo prijeten dan.

OŠ Litija, OŠ Gradec,
OŠ Šmartno in OŠ Gabrovka - Dole
vabijo na

KARIERNI SEJEM,

v četrtek,
12. novembra 2026,
ob 17. uri
na OŠ Litija.

Knajpanje je način življenja

Avtor članka: Janez Končina Javorski

Knajpanje je naravna metoda utrjevanja telesa s hidroterapijo, ki jo je v 19. stoletju razvil nemški duhovnik in zdravilec Sebastian Kneipp. Temelji na izmeničnem delovanju tople in hladne vode, oblivanju, hoji po hladni vodi ter oblogah, s čimer se pospeši krvni obtok in okrepi imunski sistem. Pri športnem društvu Javor dodajamo pomen rednega gibanja, prehrane in zdravilnih zelišč.

Kamnik je bil ob prelomu iz 19. v 20. stoletje pomembna destinacija za knajpanje. Javno kopališče, imenovano Kurhaus, je stalo na sotočju Nevljice in Kamniške Bistrice, kjer je v Nevljico že od nekdaj pritekala termalna voda iz višje ležečega izvira. Kopališče je ustanovil

g. Prašnikar. Imelo je vse priprave za uporabo vodnega zdravljenja z elektroterapijo (česar ne uporabljamo, saj voda in elektrika ne gresta skupaj) in masažo ter bazen s tuši ter ustrezno zdravniško pomoč.

Poleg zdraviliškega posloplja je stala stavba t. i. vodnega zdravilišča. Kopališče je imelo sobe za tople, mrzle ter kropilne kopeli. Tik ob posloplju je bil plavalni bazen s kabinami ter leseno poslopje z raznim telovadnim orodjem.

Sebastian Kneipp je svojo zdravilsko metodo priporočal pri:

- motnjah endokrinega in presnovnega sistema (kot pri sladkorni bolezni),
- nekaterih revmatičnih obolenjih,
- obolenjih prebavil (zaprtju, rani na želodcu),
- boleznih dihal (kroničnem bronhitisu) in
- nekaterih obolenjih ženskih spolnih organov (pri nerednem mesečnem perilu, kroničnem vnetju jajčnikov).

Pri ŠD Javor smo se odločili, da uporabljamo vseh pet metod za krepitev telesa in duha. To opravljamo na Javorski energijski poti, kjer se najprej bosi sprehodimo po Javorski energijski poti, vmes izvajamo gibalne in dihalne vaje ter na izviru žive vode umijemo celo telo. Po damo se v bližnji bajer, v katerega se izliva izvirsko živa voda, ki ne preseže 11 °C ob najbolj toplih dneh, kjer izvedemo kopel za celo telo ali se sprehodimo po njem. Jeseni, pozimi in spomladi ima voda okrog osem stopinj ali manj.

Nadaljujemo z bližnjim slapom, ki izteka iz omenjenega bajerja in kjer je poleti živa voda stopinjo toplejša kot v bajerju. Posvetimo se obkladkom pred vstopom v segreto savno, ki ni parna, temveč finska z vonjem zelišč. Savno segrejemo s kuriščem, v katerem kurimo lesne odpadke iz bližnjega gozda – zelena energija.

Temperaturo prilagajamo treniranosti posameznikov in njihovi telesni in duševni pripravljenosti: od 50 do 85 °C. Prvi obisk savne traja do 10 minut, nato se osvežimo v bajerju. Naslednje savnanje traja do 15 minut pri višji temperaturi. Ponovimo osvežitev v bajerju, po želji pod slapom, pod katerim nas curek izvirske žive vode dodatno zmasira. Sledi obisk zeliščne savne za 15 minut in po želji ponavljanje obreda. Ko končamo z obredom, se zmasiramo z zrni sivke oziroma nekateri to počnemo pred prvim vstopom v savno. Obred ponavljamo vsaj enkrat na teden skozi celo leto. S temi obredi dosežemo ravnovesje v telesu in duhu, ker zajemamo vodo, ki čisti, zdravo prehrano, gibanje, meditacijo in moč naravnih zelišč. Brez vpliva meditacije se ni moč potopiti v mrzlo izvirsko živo vodo brez bolečin in posledic. ŠD Javor je z obredi knajpanja na Javorski energijski poti znan po Sloveniji in tujini.

Znanje, vztrajnost in ekipni duh za odlične rezultate

Avtor članka: Gasilska zveza Šmartno pri Litiji

V soboto, 12. septembra 2026, je v Dolenjih Lazih potekalo državno tekmovanje v gasilski orientaciji, na katerem se je zbralo kar 216 najboljših ekip iz vse Slovenije. Tekmovanje je organizirala Gasilska zveza Slovenije v sodelovanju z Gasilsko zvezo Ribnica.

Na državno tekmovanje so se uvrstile ekipe, ki so na regijskih tekmovanjih dosegle najboljše rezultate. Med njimi so bile tudi tri ekipe iz Gasilske zveze Šmartno pri Litiji – pionirke PGD Vintarjevec, mladinke PGD Kostrevnica in pripravniki PGD Zavrtnik.

Mlade gasilce so na tekmovalnih progah čakale številne zahtevne naloge. Poleg orientiranja po terenu so morali pokazati tudi znanje in spretnosti pri gasilskih veščinah, kot so vezanje vozlov, prepoznavna topografskih znakov, praktične naloge iz orientacije, hitrostno zvijanje cevi itd.

Naši mladi gasilci so se na državnem tekmovanju odlično odrezali. Pionirke PGD Vintarjevec so v svoji kategoriji med 38 ekipami osvojile odlično 7. mesto. Enak uspeh so dosegle tudi mladinke PGD Kostrevnica, ki so prav tako zasedle 7. mesto med 38 ekipami. Uspešno so nastopili tudi pripravniki PGD Zavrtnik, ki so svoje tekmovanje zaključili na 27. mestu.

Za doseženimi rezultati je veliko ur vaj, priprav in odrekanja, pa tudi prizadevnega dela mentorjev ter podpore staršev in domačih gasilskih društev. Mladi skozi takšna tekmovanja ne pridobivajo le gasilskega znanja in spretnosti, temveč razvijajo tudi odgovornost, vztrajnost, prijateljstvo in ekipni duh.

Čestitke vsem tekmovalcem in mentorjem!

Tekmovanja za memorial Matevža Haceta

Avtor članka: Gasilska zveza Šmartno pri Litiji

V Gasilski zvezi Šmartno pri Litiji so zadnji septembrski konec tedna potekala tekmovanja za memorial Matevža Haceta, na katerih so se v znanju, spretnosti, hitrosti in gasilskih veščinah pomerili naši najmlajši gasilci ter člani in članice gasilskih društev.

Mladinsko občinsko tekmovanje

V soboto, 26. septembra 2026, je v Kostrevnici potekalo občinsko tekmovanje za memorial Matevža Haceta, ki ga je organizirala GZ Šmartno pri Litiji v sodelovanju s PGD Kostrevnica. Na tekmovanju so se pomerili mladi gasilci v treh kategorijah – pionirke, pionirji in mladinci. Skupno je tekmovalo 12 ekip.

Pionirke in pionirji so svoje znanje in spretnosti pokazali v vaji z vedrovko, prenosu vode in razvrščanju. Mladinci pa so se pomerili v teoretičnem testiranju, mokri vaji s hidrantom ter vaji razvrščanja.

REZULTATI:

PIONIRKE

1. mesto – PGD Štangarske Poljane
2. mesto – PGD Kostrevnica

PIONIRJI

1. mesto – PGD Šmartno pri Litiji
2. mesto – PGD Kostrevnica
3. mesto – PGD Vintarjevec
4. mesto – PGD Primskovo
5. mesto – PGD Jablanica

MLADINCI

1. mesto – PGD Šmartno pri Litiji
2. mesto – PGD Jablanica
3. mesto – PGD Kostrevnica
4. mesto – PGD Primskovo
5. mesto – PGD Vintarjevec

Najboljše ekipe iz posameznih kategorij so se 10. oktobra 2026 udeležile regijskega tekmovanja, ki ga je organizirala GZ Lukovica.

Vsem tekmovalcem in mentorjem iskreno čestitamo za trud. Najboljšim ekipam pa želimo veliko tekmovalne sreče in uspeha na regijskem ali državnem tekmovanju!

Člansko tekmovanje

V nedeljo, 27. septembra 2026, je v Zagorici potekalo še občinsko člansko tekmovanje za memorial Matevža Haceta, ki sta ga organizirali GZ Šmartno pri Litiji in GZ Litija.

Člani in članice so se pomerili v treh različnih kategorijah ter svoje znanje in pripravljenost preizkusili v taktični mokri vaji, teoretičnem testiranju in razvrščanju.

ČLANI A

1. mesto – PGD Kostrevnica
2. mesto – PGD Štangarske Poljane
3. mesto – PGD Javorje
4. mesto – PGD Jablanica
5. mesto – PGD Primskovo
6. mesto – PGD Šmartno pri Litiji 1
7. mesto – PGD Šmartno pri Litiji 2
8. mesto – PGD Vintarjevec
9. mesto – PGD Liberga

ČLANICE A

1. mesto – PGD Kostrevnica
2. mesto – PGD Vintarjevec

ČLANI B

1. mesto – PGD Primskovo
2. mesto – PGD Zavrstnik

Najboljše ekipe iz posameznih kategorij so se uvrstile na regijsko tekmovanje regije Ljubljana III, ki je potekalo v popoldanskem času. Tudi na regijskem tekmovanju so naše ekipe pokazale veliko znanja, pripravljenosti in borbenosti ter dosegle odlične rezultate.

ČLANI A

3. mesto – PGD Javorje
5. mesto – PGD Kostrevnica
- NED – PGD Štangarske Poljane

ČLANI B

2. mesto – PGD Primskovo
4. mesto – PGD Zavrstnik

ČLANICE A

3. mesto – PGD Kostrevnica
4. mesto – PGD Vintarjevec

Žal je morala ekipa članov A PGD Štangarske Poljane zaradi poškodbe tekmovalca med tekmovanjem predčasno zaključiti nastop. Tekmovalcu želimo čimprejšnje in uspešno okrevanje.

Doseženi rezultati so za naše gasilce še posebej pomembni, saj so si tri ekipe iz naše zveze priborile pravico do nastopa na državnem tekmovanju, ki bo potekalo prihodnje leto. Vsem ekipam, tekmovalcem, mentorjem in spremljevalcem iskreno čestitamo za dosežene rezultate, vložen trud in odlično zastopanje naših gasilskih društev.

Izvajanje projekta ELEVATE v Srcu Slovenije: povezujemo generacije in gradimo skupnosti, prijazne starejšim

Avtorica članka: Anita Molka, Razvojni center Srca Slovenije

V Srcu Slovenije se v okviru evropskega projekta ELEVATE – izboljšanje večnivojskega upravljanja za vključujoče skupnosti letos začnejo konkretne aktivnosti, s katerimi želimo spodbujati aktivno staranje, krepiti vključenost starejših ter ustvarjati več priložnosti za druženje, sodelovanje in izmenjavo med generacijami. Projekt povezuje partnerje iz 17 organizacij v Podonavju, njegov cilj pa je razvoj bolj vključujočih, povezanih in starosti prijaznih lokalnih skupnosti.

Na območju Šmartnega pri Litiji, Litije in Lukovice se obstoječe Točke za starejše nadgrajujejo v bolj odprte in povezane medgeneracijske skupnostne prostore. Namenjene bodo različnim generacijam in bodo ponujale priložnosti za srečevanje, aktivno preživljanje prostega časa, prostovoljstvo in izmenjavo znanja, izkušenj ter idej. Pri njihovem razvoju sodelujejo starejši, mladi, prostovoljci, društva, šole in druge organizacije iz lokalnega okolja.

Prvi koraki so že za nami

V zadnjih mesecih je bilo izvedenih že več pomembnih aktivnosti. 1. junija je potekalo uvodno srečanje z Društvom upokojencev Litija, ki je prevzelo koordinacijo Točke za starejše v občini Litija. Predstavljeni so bili način delovanja Točke, vloga koordinatorskega, uporaba aplikacije ter načrtovane vsebine v okviru projekta ELEVATE.

Pomemben poudarek je tudi vzpostavljanje lokalne mreže prostovoljcev. 30. junija je zato v Litiji potekala prva delavnica za koordinatorje Točk za starejše Litija in Šmartno pri Litiji. Udeleženci so iskali načine, kako pritegniti nove prostovoljce, predvsem mlade, jih vključiti v aktivnosti in okrepiti sodelovanje med generacijami. Delavnica v Lukovici je bila izvedena septembra.

V okviru projekta Zavod Oreli izvaja tudi sklop delavnic za krepitev povezave med Točkami za starejše, prostovoljci, koordinatorji in lokalnim okoljem. Namen je predvsem skupno iskanje praktičnih rešitev, prilagojenih potrebam posamezne skupnosti – od pridobivanja novih prostovoljcev do vključevanja mladih in povezovanja obstoječih pobud.

Mladi kot pomemben del medgeneracijskega povezovanja

Posebno pozornost namenjamo vključevanju mladih v prostovoljstvo in medgeneracijske aktivnosti. V juliju smo se srečali s predstavniki Osnovne šole Šmartno pri Litiji, Osnovne šole Litija, Osnovne šole Gradec in Gimnazije Litija ter iskali možnosti za njihovo aktivnejše vključevanje v delo Točk za starejše.

Prvi konkretni koraki so sledili že septembra, ko je Zavod Oreli na šolah izvedel delavnice za učence in dijake o prostovoljstvu ter delavnice za mentorje. Mladi so spoznali različne možnosti prostovoljskega dela in predvsem, kaj lahko takšna izkušnja prinese tudi njim – nove izkušnje, več samozavesti, socialne veščine, samostojnost, nova poznanstva in občutek, da lahko s svojim znanjem in časom nekaj pomembnega prispevajo skupnosti.

Prav medgeneracijska srečanja lahko mladim prinesejo dragocene življenjske izkušnje in drugačen pogled na svet, starejšim pa nove ideje, energijo in občutek povezanosti. Medgeneracijski prostori zato niso namenjeni le starejšim, temveč predstavljajo prostor za srečevanje, sodelovanje in učenje različnih generacij.

Učimo se tudi od drugih evropskih mest

Pomemben del projekta ELEVATE je izmenjava izkušenj z drugimi evropskimi okolji. Od 8. do 10. julija smo se skupaj s partnerji iz Slovenije, Nemčije, Romunije in Češke v okviru srečanja Danube Networkers in festivala Donaufest udeležili študijskega obiska v Ulmu in Neu-Ulmu v Nemčiji.

Spoznali smo različne pristope k starosti prijaznemu mestu, aktivnemu staranju in vključevanju starejših – med drugim medgeneracijsko središče Generationentreff, Svet starejših mesta Ulm, programe izobraževanja starejših na univerzi v Ulmu ter rešitve za varnejše in čim daljše samostojno bivanje starejših doma.

Obisk je pokazal, kako pomembno je pri razvoju vključujočih skupnosti povezovati občine, zdravstvene in izobraževalne ustanove, nevladne organizacije, društva, prostovoljce in druge lokalne akterje. Prav takšno sodelovanje je eno od ključnih načel projekta ELEVATE.

Študijski obisk se je zaključil z mednarodno konferenco *Democracy Needs All of Us*, posvečeno demokraciji, vključevanju in aktivnemu državljanstvu. V okviru konference je bil predstavljen tudi projekt ELEVATE, njegovi cilji in aktivnosti v partnerskih regijah.

Kaj sledi?

Aktivnosti v okviru projekta ELEVATE na območju občin Litija, Šmartno pri Litiji in Lukovica se bodo nadaljevale še eno leto. V prihodnjih mesecih bodo izvedena načrtovana izobraževanja in delavnice za koordinatorje, prostovoljce, mlade in mentorje na šolah, nato pa bodo sledile konkretne medgeneracijske aktivnosti v lokalnih skupnostih.

ELEVATE ne prinaša enotne rešitve za vse skupnosti. Njegov cilj je skupaj z lokalnimi prebivalci in organizacijami poiskati rešitve, ki odgovarjajo potrebam posameznega okolja. Pri tem želimo graditi na tem, kar v lokalnih skupnostih že obstaja, povezati različne generacije in organizacije ter ustvariti pogoje, da lahko starejši ostanejo čim dlje aktivni in vključeni v življenje svojega okolja.

Projekt podpirajo občine:

Šmartno pri Litiji, Litija, Lukovica in Kamnik.

Za več informacij nas lahko kontaktirate na anita.molka@razvoj.si ali nas pokličete na **01 896 27 10**.

Več o projektu: <https://srce-slovenije.si/predmet/elevate/>.

Projekt **ELEVATE** je sofinanciran iz sredstev Evropske unije v okviru programa Interreg Podonavje.

125 let posvetitve župnijske cerkve v Šmartnem pri Litiji

Avtor članka: Uroš Pušnik

Mogočna šmarska lepota je bila sezidana iz več kot milijona opek v danes težko razumljivih dveh letih in to v času, ki je bil za cerkev povrh vsega kdaj pa kdaj tudi težko obdobje, te dni je obhajala 125 let posvetitve. Ta »dolenjska katedrala«, kakor ji je nekaj deset let po posvetitvi rekel takratni škof g. Anton Vovk, je v nedeljo, 20. septembra 2026, zopet zbrala pod oltarjem farnega zavetnika sv. Martina verno ljudstvo od blizu in daleč.

V svečanem sprevedu številnih narodnih noš so k daritvenemu oltarju pristopili predsednik slovenske škofovske konference, novomeški škof dr. Andrej Saje, šmarski župnik g. Marko Mohor Stegnar ter oba duhovna pomočnika, dr. Roman Globokar in g. Vinko Malovrh.

Škofa dr. Sajeta je že v mladosti navdihovala mogočnost šmarske cerkve, saj so večkrat skupaj s starši šli tod mimo v sosednjo faro na dom njegove mame. Po njegovih besedah je šmarska cerkev

lep spomenik vere naših prednikov in je naša bogata zapuščina. Pravi, da Cerkev sprejema vse, saj pred Bogom ni nihče odveč in nadaljuje: »... Cerkev ostaja živa, kadar je v njej živo občestvo, ko se moli, oznanja božja beseda, ko se obhaja sv. evharistija; ko vanjo prihajajo otroci in se sliši otroški krik, ko prihajajo mladi, družine in starejši, ko se človek v njej sreča z Bogom in odhaja pripravljen služiti bližnjemu.« Kakor opeka sama zase ni cerkev, ta postane šele, ko so opeke povezane med seboj. In tako je tudi z nami; nihče ni cerkev sam, cerkev smo kot skupnost, občestvo, ki verujemo v Jezusa, še poudarja g. škof. O poslanstvu župnije pa dodaja, da »župnija ni trgovina ali servis, od katere pričakujemo določene verske storitve, marveč je občestvo, skupnost in Gospodov vinograd, v katerega smo tudi sami poklicani.«

Svečanost trenutku so dajali osebna molitev zbranega ljudstva, lepo sodelovanje in ubrana pesem župnijskega zbora pod vodstvom organistke gospe Urške Vidic in pevovodje g. Jožeta Vidica.

Po slovesnosti smo se preselili še na župnijsko dvorišče, kjer smo nadaljevali z župnijskim dnevom. Tam sta se nam pridružila tudi g. Blaž Izlakar, šmarski župan, in pravoslavni duhovnik mag. g. Danijel Nikolič. V kratki kulturni prireditvi so nastopili otroški zbor Žvrgolevčki ter Fantje od fare. Po opoldanskem zvonjenju in molitvi »Angelusa« se je dogajanje nadaljevalo s prijetnim druženjem, srečelovom in skupnim kosilom – okusen bograč ter pecivo šmarskih gospodinj. Člani domačega Vinogradniškega društva Štuc pa so nam postregli z dobro kapljico ter grozdem z župnijske brajde. Ob organizaciji in izvedbi župnijskega dne gre zahvala vsem donatorjem, sponzorjem, občini, društvom in prizadevnim posameznikom za vloženi trud.

»Ali živimo po duhu,« je bilo vprašanje, slišano to dopoldne. Šmarčani se z duhovno pomočjo trudimo ohranjati vero in izročilo naših prednikov, a eno je gotovo; kakor so predniki, tako bomo tudi mi še naprej »gulili« pragove vrat te »dolenjske katedrale«, molili, prosili, se veselili in zahvaljevali ter vero in cerkev kot biser predajali našim rodovom.

Moč besede v glasbi

Avtor članka: Andrej Jurič

Poletni orkestrski kamp POK26, ki ga pripravlja Slovenski mladinski orkester (SMO), je med 17. in 24. avgustom 2026 v Ljubljani združil mlade glasbenike iz vse Slovenije in jim ponudil priložnost za vrhunsko glasbeno ustvarjanje, druženje in nova glasbena doživetja.

Sklepno dejanje letošnjega kampa je bil veličasten koncert v **Dvorani Marjana Kozine Slovenske filharmonije**, v kateri je zaživel program z naslovom »**Moč besede**«, ki je prepletal moč orkestralne glasbe in izraznost sodobne besede.

Za dirigentskim pultom je stala odlična dolgoletna dirigentka SMO **Živa Ploj Peršuh**, ki je mlade glasbenike suvereno vodila skozi zahteven koncertni program. Kot gost je nastopil priljubljeni raper **Leopold I.**, ki je s svojo energijo, glasom in prepoznavnim odrskim nastopom dodobra razgrel občinstvo.

Pomemben del glasbene zgodbe je bil tudi multiinstrumentalist **Vid Turica**, ki je z nežnimi zvoki kitare spremljal Leopolda I. ter s svojo glasbeno občutljivostjo ustvaril posebno povezavo med vokalom in orkestrom.

Za priredbe izvedenih skladb je poskrbel **Mitja Krečič**, eden od vsestranskih slovenskih skladateljev in aranžerjev, ki je glasbenemu programu dodal svoj prepoznaven ustvarjalni pečat.

Posebej ponosni pa smo lahko na mlade glasbenike iz **Glasbene šole Litija - Šmartno**, ki so se tudi letos uspešno in strokovno predstavili na POK26. V orkestru so nastopili kar trije naši učenci: **Luka Korošec** na evfoniju, **Maks Jurič** na klarinetu in **Matic Jurič** na violini.

Njihov nastop je dokaz, da kakovostno glasbeno izobraževanje ne pomeni le učenja not in igranja instrumenta. Pomeni vztrajnost, odgovornost, poslušanje drugih, sodelovanje in predvsem pogum stopiti na veliki oder ter postati del nečesa večjega. In prav zato POK26 ni bil samo koncert. Bil je dokaz, da ima mladost svojo moč, glasba svojo energijo in beseda svojo težo. Ko pa se vse troje združi na odru Slovenske filharmonije, nastane nekaj, česar se ne samo sliši – ampak tudi dolgo ne pozabi.

Glasba povezuje. Mladi ji dajejo prihodnost. In prihodnost je zvenela na odru Slovenske filharmonije.

.....

SVETOVNI DAN OSTEOPOROZE

Vsako leto **20. oktobra** obeležujemo svetovni dan osteoporoze.

Kaj je osteoporoza?
Je presnovna bolezen, pri kateri kosti izgubljajo svojo gostoto, trdnost in postanejo bolj krhke ter se lažje oz. hitreje zlomijo.

Po 50. letu za osteoporozo zbolijo približno 1 od 3 žensk in 1 od 5 moških.

Večina ljudi ne ve, da ima osteoporozo, dokler se kost ne zlomi! Takrat je bolezen že napredovala.

Dejavniki tveganja:

-ženski spol (zaradi upada estrogena po menopavzi)	-starost (s starostjo se povečuje tveganje)
-telesna ne dejavnost	-pojav osteoporoze v družini
-zgodnja menopavza (pred 45. letom)	-jemanje določenih zdravil
-prehrana (pomanjkanje vitamina D in kalcija povečuje tveganje za nastanek)	
-kajenje in alkohol	

Najpogostejši zlomi pri osteoporozi so: **zlom vretenc (hrbtence), zlom kolka, zlom zapestja in zlom nadlahtnice.**

Skrb za kosti je **pomembna predvsem, preden postanejo krhke.**

- Gibajmo se redno - vsakodnevno (hoja, tek, ples, pohodništvo, poskoki ...), izvajamo vaje za moč, ki obremenijo kosti in ohranjajo njihovo trdnost. Pri kolesarstvu in plavanju je direktnih tresljajev na kosti relativno malo, zato se dodatno svetujejo poskoki.
- Poskrbimo za primeren vnos kalcija: vsakodnevno uživajmo mlečne izdelke
- (jogurt, sir, skuta, mozzarella, ...), stročnice, oreščke, jajca, ribe in zelenjavo (blitva, špinata, ohrovt).
- Poskrbimo za vitamin D - z izpostavljenostjo soncu (že 15 minut dnevno zadostuje), preko prehrane pa z ribjim oljem, ribami, jajci in živili, obogatenimi z vitaminom D.

Priporočen dnevni vnos kalcija za odraslega človeka je okrog 1000 mg. Primer v praksi: - tekoči jogurt (300 g), jajce (70 g), 150 g kuhane špinata, 30 g sira in 30 g mandljev.

Prvi zlom pri osteoporozi pogosto žal ni zadnji, zato skušamo preprečiti padce - pazljivo pri mokrih, drsečih tleh, preprogah in hitrih gibih (posebej ob slabšem ravnotežju).

Več informacij o sami bolezni lahko najdete tudi na spletni strani: www.osteoporoza.si

Začetek nove sezone v 1. B SRL – moški rokometni ligi

Avtor članka: Ernest Mrzel

Članska ekipa RD Herz Šmartno je zakorakala v novo sezono 1. B slovenske rokometne lige. Rdeče-črni so v uvodnih štirih prvenstvenih krogih zabeležili eno zmago in tri poraze, ob tem pa uspešno prestali tudi prvo pokalno preizkušnjo.

Sezono so odprli 12. septembra na domačem parketu Dvorane Pungrt, kjer je bil nasprotnik ŠD Mokerc – KIG. Gostje so bili tokrat uspešnejši in slavili z 31 : 41.

Že štiri dni kasneje je sledilo gostovanje pri DRŠ Sebastjana Soviča v Šoštanju. Domačini so bili boljši s 36 : 30.

Prvo zmago v prvenstvu so naši fantje dosegli v 3. krogu, ko so gostovali pri RK Maribor Branik. Po borbeni predstavi so se iz Maribora vrnili z zmago 35 : 32.

V 4. krogu so se rdeče-beli znova predstavili domačemu občinstvu. V Dvorani Pungrt so gostili RK Dobova, ki je bil po napeti tekmi uspešnejši in slavil s 30 : 34.

Uspešen začetek tudi v pokalu

Člani RD Herz Šmartno so nastopili tudi v Pokalu Slovenije. V 1/32 finala so se 23. sep-

tembra odpravili v Kočevje, kjer so prikazali odlično predstavo in domači RK Kočevje premagali z visokih 44 : 26.

S tem so si zagotovili napredovanje v 1/16 finala, tam jih je čakal obračun z RK Ajdovščina. Tekma je bila v sredo, 7. oktobra, ob 19.00 v Dvorani Pungrt.

Kaj prinaša oktober?

Oktober bo za varovance trenerja **Boruta Mačka** zelo pester. Čaka jih kar **pet tekem** – štiri prvenstvene in ena pokalna.

7. oktober 2026 ob 19.00 Pokal Slovenije – 1/16 finala

RD Herz Šmartno : RK Ajdovščina, Dvorana Pungrt

10. oktober 2026 ob 19.00 6. krog 1. B SRL

RD Herz Šmartno : RK Mistral Krško, Dvorana Pungrt

17. oktober 2026 ob 19.00 7. krog 1. B SRL

MRK Ljubljana : RD Herz Šmartno, Športna dvorana Krim

24. oktober 2026 ob 19.00 8. krog 1. B SRL

RD Herz Šmartno : RK Drava Ptuj, Dvorana Pungrt

31. oktober 2026 ob 19.00 9. krog 1. B SRL

RK Frankstahl Radovljica : RD Herz Šmartno, Športna dvorana SGTŠ Radovljica

Domače tekme bodo tudi v oktobru priljubljenost, da tribune Dvorane Pungrt napolnimo z glasnim navijanjem in našim fantom pomagamo do novih prvenstvenih točk.

Vabljeni v Dvorano Pungrt – podprimo RD Herz Šmartno!

**NI PREPOZNO,
DA POSTANEŠ ROKOMETAŠ!**

V **Šmarsko rokometno šolo** vabimo vse fante od 1. do 9. razreda osnovne šole in dekleta od 1. do 4. razreda, ki jih zanima rokomet.

Info: 031 329 789

✉ info@rdsmartno.si

🌐 www.rdsmartno.si/vpis

Vse informacije o dogajanju v klubu, rezultatih, tekmah in drugih aktivnostih spremljajte na naši Facebook in Instagram strani.

Javna pot Lupinica–Bernadovec–Ježni Vrh: »Prednostno reševano«? Številke povedo drugače!

Avtor članka: mag. Bojan Jelen

Kaj se zgodi krajanu, ki predolgo opozarja na nevarno cesto: odgovor Občine Šmartno pri Litiji o javni poti Lupinica–Bernadovec–Ježni Vrh.

Dne 26. avgusta 2026 sem na Občino Šmartno pri Litiji zaradi neodziva pri izvedbi vzdrževalnih del na ravnskem delu poti JP 709401 Lupinica–Bernadovec–Ježni Vrh (v nadaljevanju JP 709401) naslovil pritožbo uporabnika in poziv k izvedbi vzdrževalnih del. Težavo in nevarnost predstavljajo posamezni globoki jarki, udarne jame ter prašenje. Tak postopek predvideva tudi koncesijska pogodba za vzdrževanje javnih cest v občini Šmartno pri Litiji, če ni odziva koncesionarja.

Občina Šmartno pri Litiji mi je odgovorila naslednji dan. Poleg ostalega je odgovor vseboval tudi, da je bilo območje Bernadovca »večkrat v preteklosti prednostno reševano ne glede na t. i. večje probleme po občini«. Ob tem je dodala dve stvari. Za prah naj bi bili krivi vozniki, ki ne upoštevajo omejitev 50 km/h. Namensko rabo prostora na Bernadovcu pa bo občina »upoštevala pri naslednji preveritvi upravičenosti kategorizacije javne poti«. Po vseh opozorilih je bila edina obljuba, da bo sporočilo »posredovano koncesionarju v preveritev in eventuelno sanacijo«, dodana pa je bila napoved, da cesta morda ne bo več javna.

Odločil sem se, da trditve občine preverim v njenih lastnih dokumentih. Pridobil sem jih na podlagi Zakona o dostopu do informacij javnega značaja.

JP 709401 je dobila manj, kot ji pripada

Župan je že julija 2025 krajanu zapisal, da je ta odsek poti »velikokrat na miži ... morda celo prevečkrat in nekoliko nepošteno do ostalih odsekov«. Številke županove trditve ne potrjujejo.

Od januarja 2024 do julija 2026 je koncesionar na JP 709401 zaračunal 12.743 € brez indeksa in DDV (z indeksom in DDV okoli 17.500 €). Pri dolžini 3.187 m to znaša okoli 4.000 € na kilometer brez indeksa in DDV. Med 29 javnimi potmi v občini, daljšimi od kilometra in pol, je JP 709401 po tem kazalniku šele na 13. mestu.

Pogled na celotni proračun je še bolj zgovoren. Za redno vzdrževanje cest je občina po zaključnih računih v letih 2024 in 2025 plačala skupaj 1.094.762 € z DDV. Na cesti JP 709401 je od tega odpadlo okoli 1,5 %, čeprav predstavlja 1,7 % dolžine občinskih cest. Prednostna obravnava je videti drugače. Večina zneska je poleg tega nastala po osebнем ogledu župana ali po večkratnih urgencah, celo prijavi na medobčinski inšpektorat. Če je problem »velikokrat na miži«, ali to pomeni, da so bile predhodne rešitve prave in učinkovite?

Grožnja vsakemu, ki preveč opozarja

Najbolj zaskrbljujoč del odgovora je napoved preveritve kategorizacije. Če javna pot izgubi status, občina nima več obveznosti, da jo vzdržuje. Kako naj krajan drugače razume sporočilo, ki pride kot odgovor na pritožbo zaradi nevarnih udarnih jam, jarkov in grebenov na cesti? Sporočilo je jasno: kdor preveč opozarja, lahko ostane brez javne ceste. To ni zasebna pogodba ene družine. Po isti logiki se lahko zgodi vsakemu krajanu ob sedaj še javni cesti v občini, ki se bo drznil vztrajati. Občina bi morala prijavo nevarnosti razumeti kot pomoč pri upravljanju cest, ne kot razlog za grožnjo z dekategorizacijo. Ceste ne kategorizirajo župani ali uradniki po presoji o tem, kdo se pritožuje. O tem odloča občinski svet po merilih iz predpisov in ob predhodnem mnenju države.

Rob naselja, ki je hkrati »razpršena poselitev«

Občina trdi, da je območje Bernadovca namenjeno razpršeni poselitvi in »ni namenjeno stalnemu bivanju«. Ista občina je le pol leta prej izdala odločbo, s katero je na tej cesti postavila tablo »rob naselja« Lupinica oziroma »konec roba naselja« Lupinica. Tabli stojita pri uvozu za Bernadovec gledano s strani Razbor. S postavitvijo tabel se je po obrazložitvi odločbe »naselje zaključilo kot celota«. Kadar občini ustreza, je Bernadovec torej del naselja, kadar ne, je le razpršena poselitev. Komentar najbrž ni potreben.

Na ravnskem delu ob stanovanjskih hišah je prašenje najhujše, omejitve hitrosti razen splošne po mojem osebnem mnenju ni. Razlaga občine je, da je hitrost s prometnim znakom »rob naselja« omejila hitrost na celotni trasi. Omenjena razlaga je v nasprotju Zakonom o javnih cestah in podzakonskih aktih. Prometni znak »rob naselja« namreč nima enakega pomena kot dejanski zemljepisni rob naselja Lupinica. Zaradi tega sem glede postavitve znaka podal prijavo na medobčinski inšpektorat, v nadaljevanju pa jo bom tudi na instančni organ, če bo potrebno. Omejitev hitrosti z znakom »rob naselja« ne more in ne sme veljati na kmetijskih površinah, v gozdovih in krajih, kjer ni izpolnjenih zakonskih pogojev. Pa čeprav prometni znak postavi občina.

Kljub temu pa naj dodam, da bi se na tej cesti 50 km/h vozil samo s »službenim avtomobilom«, če sem malo ciničen. Drugače pa je lahko že hitrost 30 km/h na nekaterih delih nespametno početje in adrenalinski izziv. Sploh na delu, kjer so ostali kosi frezanca in na delu, kjer so jarki ter grebeni! Letošnje sušno poletje se je na navedeni cesti prašilo, tudi če si peljal samo 10 km/h. Z enoslednim vozilom pa je vožnja zaradi jarkov celo nevarna! Sploh za motokrosista(e), ki jo zelo rad(i) uporablja(jo). Za prašenje in slabo vzdrževanje ni odgovoren voznik, ampak upravljavec ceste.

Zakon o lokalni samoupravi občini nalaga, da »gradi, vzdržuje in ureja lokalne javne ceste, javne poti« in »skrbi za varstvo zraka, tal, vodnih virov«. Stalen prah na fasadah, vrtninah in v pljučih prebivalcev nekako ne predstavlja varnega in zdravega okolja. Za varnost cestnega prometa v Kostrewniški dolini je občina sicer znala ukrepati (več v županovem članku: Omejitev hitrosti v Kostrewniški dolini, Krajevne novice, april 2024), na tej cesti pa ji nekako ne gre. Pri tem dodam, da se samo s prometnimi znaki ne da prepovedati nastajanja globokih jarkov, udarnih jam, grebenov in prašenja. Bo pač treba narediti kaj več! In to kvalitetneje kot do sedaj!

V pritožbi nisem zahteval asfalta, pač pa da se odpravi nevarnosti oziroma poškodbe na cesti

Občina mi je v istem dopisu sporočila, da »v doglednem času ne bo pristopila k asfaltiranju javne poti«. Asfaltiranja v svoji pritožbi sploh nisem zahteval. Opozoril sem na prašenje in na nevarne poškodbe. Prašenje je mogoče omiliti tudi ceneje, na primer s strokovno vgrajenim asfaltnim frezancem. To so krajan ob cesti predlagali že leta 2017, ko so za ureditev ceste na občino brezplačno prenesli del svojega zemljišča.

Plačali smo dvakrat

Frezanec je na cesti že bil. Del ceste do hiše Lupinica 9 je bil z njim posut leta 2021. Po mojem, sicer nestrokovnem, mnenju je bila izvedba slaba. Premajhna debelina frezanca na makadamu kar kliče po težavah, ki so v nadaljevanju tudi nastale. Celo občina mi je oktobra 2024 zapisala, da je frezanec »dobra rešitev do začetka pojavljanja udarnih jam, saj se jih težko krpa«. Nastale so luknje, rob frezanca pa je postal nevaren za pnevmatike, zato smo se morali voziti

tudi po robu travnika, da smo lahko brez večjih poškodb za vozila šli po vsakdanjih opravkih, kot je npr. služba. Rezultat? Raztrgana pnevmatika, razbito ogledalo zaradi postavitve t. i. snežnih količkov in izogibanje udarnim jamam (verjetno je bilo še kaj, vendar tega podatka nimam). Dolgoročno nam bo račun izstavil avtomehaničnik, kratkoročno pa ga je že vulkanizer oziroma prodajalec gum.

Dne 28. novembra 2024 je sledil nov poseg – »frezanje makadamske ceste in ročno planiranje ter valjanje«, za 950,49 € brez indeksa in DDV. Frezali so torej frezanec, ki je bil položen le tri leta prej. Že aprila 2025 je bila JP 709401 spet »kljub posegu 28. 11. 2024 v zelo slabem stanju«. Iz tega lahko sklepam, da so bila dela slabo opravljena ali pa se JP 709401 uporablja bolj, kot je to znano občini, ki je konec leta 2025 in začetek leta 2026 na JP 709401 izvedla štetje prometa. Pri tem pa je moje mnenje, da bi bilo dolgoročno ceneje pripeljati nov frezanec in vse skupaj povaljati. Ampak jaz nisem strokovnjak za sanacijo poškodb.

Če bi bilo delo leta 2021 opravljeno strokovno, frezanja ne bi potrebovali. Strošek je nosila občina, torej davkoplačevalci. Med prejetimi dokumenti ni reklamacije ali zahteve za odpravo napak na stroške izvajalca, koncesijska pogodba pa za takšne primere predvideva finančno zavarovanje za dobro izvedbo posla v višini 50.000 € in zavarovanje za odpravo napak. Pogodba je občini za takšne primere dajala zavarovanje, a iz dokumentov ni razvidno, da bi ga uporabila. Zakaj napaka ni bila reklamirana, iz dokumentov ni razvidno.

Šestnajst opozoril, trije dokazi o obvestilu koncesionarja

Od januarja 2024 do avgusta 2026 sem občino pisno opozoril najmanj šestnajstkrat. Enkrat sem se moral obrniti celo na medobčinski inšpektorat. Občina je večkrat zatrdila, da je sporočilo »posredovala koncesionarju« ali »vzdrževalcu cest«. Ko sem zahteval dokumente o teh posredovanjih, sem prejel le tri, iz avgusta 2024 ter aprila in julija 2025. Občina pojasnjuje, da koncesionarja obvešča »običajno preko telefona«. O tovrstnih klicih ni sledi, dela pogosto niso sledila. Ali je to primeren način obveščanja, si lahko odgovorite sami. Sam bi se zagotovo posluževal pisnega obveščanja, saj bi se le tako lahko v primeru zapletov preverilo moje ravnanje. Dokazovanje ustnega obveščanja je oteženo, včasih celo onemogočeno!

Popis zadev pokaže še nekaj. Na dan mojih prošenj 13. maja in 20. julija 2026 je v evidenci vpisano posredovanje obvestila (FW) za druge ceste, za JP 709401 pa ne! Ali je občina zavajala občana ali pa koncesionar naročil ni izvedel? Oba odgovora sta za javno službo slaba in nesprejemljiva!

Dne 1. avgusta 2024, po mojih večkratnih pozivih in prošnjah, je župan cesto prevozil s svojim avtomobilom in istega dne koncesionarju naročil njeno ureditev. Po koncesijski pogodbi bi moral redne preglede javnih poti enkrat mesečno opravljati koncesionar. V 31 mesečnih obračunih od leta 2024 ni niti ene postavke za redni pregled katerekoli ceste v občini. Dokumenta, ki bi urejal drugačno poslovanje, pa s strani občine nisem pridobil.

Koncesijska pogodba občini daje tudi orodja za ukrepanje. Omožga nadzor, pisno opozorilo z rokom za odpravo kršitev in v skrajnem primeru odvzem koncesije. Oktobra 2024 sem vprašal, kakšne so posledice neodzivnosti koncesionarja. Župan je odgovoril: »Posledic ne predvidevamo.« Namesto opomina je občina maja 2026 koncesijo podaljšala do maja 2027. Pri tem mi je v oko padla izjava župana v Krajevnih novicah junija 2025, sicer ob drugem dogodku: »Zahvala gre glavnim izvajalcem, podjetjema Trgograd, d. o. o. in Anmax, d. o. o. Ne glede na vse komentarje menim, da je potrebno podpirati lokalna podjetja ...« Podpiranje lokalnih podjetij je lahko dobro, ne sme pa pomeniti, da občina od koncesionarja ne zahteva doslednega izpolnjevanja pogodbe. Prav to pa kažejo dokumenti: brez opominov, brez reklamacije in s podaljšanjem pogodbe.

Odgovornost ima ime in priimek

Za vse naštetu ni odgovoren le koncesionar (če je bil s strani

občine sploh obveščen o težavah na JP 709401). Zadnja osebna izkušnja glede koncesionarja je, da se je odzval v štirih dneh. Zakon o lokalni samoupravi določa, da »delo občinske uprave usmerja in nadzoruje župan«. Nadzor nad koncesionarjem, potrjevanje njegovih računov in odgovori, ki jih občani prejemo, so torej v županovi pristojnosti.

Odlok o občinskih cestah izvajalcu nalaga vodenje dnevnika del, občini pa njegov tedenski pregled. »Potrjeni dnevnik s strani Občine Šmartno pri Litiji ... je osnova za obračun izvršenih del.« Občina je sama priznala, da poročil o terenskih ogledih za leto 2024 nima, saj so se začela pripravljati šele leta 2025. Za dela v letu 2024 je koncesionar po teh obračunih zaračunal več kot pol milijona evrov z DDV. Kdo in kako je preveril, da so bila dela res opravljena, preden je občina plačala?

Aneks, s katerim je bila koncesija podaljšana do maja 2027, je v imenu občine podpisal župan. Pogodba podaljšanje dovoljuje le, »če bo koncesionar izpolnjeval do koncedenta obveznosti iz odloka in koncesijske pogodbe«. Zaključna računa, ki ju župan predloži občinskemu svetu, trdita, da so se »vršili pregledi cest«, čeprav tega obračuni ne izkazujejo. In ko krajan vztraja, da se nevarna cesta uredi, uprava pod njegovim vodstvom namesto nadzora koncesionarja občanu napove preveritev kategorizacije njegove ceste.

Od župana zato pričakujem odgovor na nekaj preprostih vprašanj. Kdaj in kako je bil koncesionar obveščen o vsaki od mojih prijav? Kdo je potrjeval dnevnike in račune? Zakaj je občina plačala račun za popravilo predhodno slabo izvedenega dela, namesto da bi reklamirala slabo opravljeno delo koncesionarja? Na podlagi česa je bilo ugotovljeno, da koncesionar izpolnjuje obveznosti, ko je bila pogodba podaljšana? Ta vprašanja bi si moral zastaviti tudi občinski svet in nadzorni odbor občine!

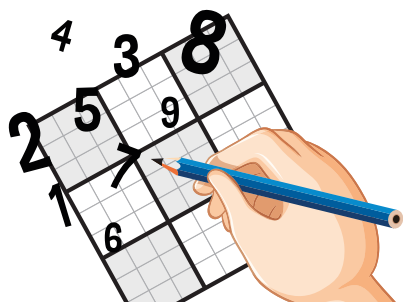
To se lahko zgodi vsakemu

Občina, ki na opozorila o nevarnosti odgovarja z napovedjo, iz katere je moč razbrati tudi, da bo morda ukinila javno pot, pošilja težko sporočilo vsem krajanom. Sedaj je to storila meni, in če bomo vsi tihi, bo jutri to mogoče storila vam. Sporočilo je več kot očitno – da je bolje molčati. Zato ta zapis ni namenjen samo cesti JP 709401, ki jo vsakodnevno uporabljamo za življenje. Namenjen je vsem, ki se vsak dan vozijo po poteh te občine in od nje upravičeno pričakujejo, da bo ceste vzdrževala, nadzirala koncesionarja in zahtevala odgovornost od tistih, ki javno službo slabo opravljajo, ne pa od tistih, ki na to opozarjajo. Če bi bila namreč dela strokovno in kvalitetno opravljena, bi bilo stroškov vzdrževanja manj, bistveno manj pa bi bilo slabe volje tako na strani uporabnikov kot ne nazadnje očitno tudi na strani občine. Saj tudi za to plačujemo davke in ostale prispevke.

In še za ocvirek (ali dva) ... Na JP 709401 je leta 2025 potekal MTB izziv – preizkušnja izkušenim in dobro pripravljenim kolesarjem. Ne predstavljam si, kakšne bi bile posledice, če bi kolesar zapeljal v enega izmed jarkov, ki so danes na tej cesti. Mogoče je bila zato v letu 2026 trasa določena drugje? Do dneva oddaje članka na JP 709401 vzdrževalna dela še niso bila opravljena. Mogoče bo javna objava dosegla koncesionarja. Če pa koga zanima, ali moje trditve o JP 709401 držijo, ga lepo povabim na izlet. Vzame naj terenski avto, da bo vožnja znosnejša – če jo bo sploh uspel v celoti prevoziti. In vljudno prosim – mimo dveh hiš (Lupinica 21 in 9) naj pelje počasi. Prašen zrak ni najbolj zdrav!

Opomba: članek temelji na uradnih odgovorih Občine Šmartno pri Litiji, koncesijskih pogodbah, zaključnih računih občinskega proračuna, korespondenci z občino in drugih dokumentih, pridobljenih na podlagi Zakona o dostopu do informacij javnega značaja ter veljavnih predpisih (Zakon o cestah, Zakon o pravilih cestnega prometa, Pravilnik o prometni signalizaciji in prometni opremi na cestah, Zakon o lokalni samoupravi in Odlok o občinskih cestah in javnih površinah v občini Šmartno pri Litiji).

Zabavni kotiček

					8			
9		2	3		7			
		7				9	5	3
3	7	4					6	
6								1
	8					2	7	9
1	9	5				6		
			9		6	1		2
			1					

VABLJENI NA

SEJEM DOBROTE ŠMARSKE DEŽELE

SOBOTA,
17. 10. 2026

OD 9.00 DO 13.00 STARETOV TRG,
SMARTNO

TAMBURAŠKI ORKESTER
ŠMARTNO

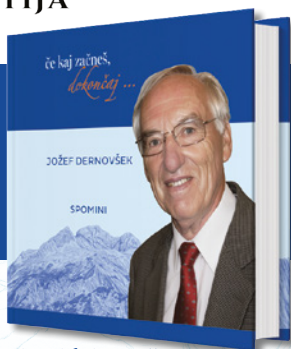
GŠ BUČAR

Logo of the Municipality of Smartno pri Litiji and other sponsors.

									SESTAVIL: RAJKO ORISHA	REKA V SV DELU SLOVENIJE	POLDRAG KAMEN Z BELIMI IN ČRNIMI PROGAMI	JED IZ RIZA IN DODATKOV	EMA KLINEC	TRENJE	TRESENIJE OD VZNE- MIRNENJA ALI MRAZA, TREPET	VRSTA SLAŠČICE, TUDI MLAD INDIJANEC
									SL. GLASB., COLE (1X BAND, TUD DEŽE- VEN DAN)							
									KONJU PODOBNA MITOLOŠKA ZIVAL ENOROG							
									AZJSKO ZITO				ŠOLSKA OCENA			
									SUPERMAN, CRISTOPHER				TEHTNICA (POG.)			
															LUDOLFOVO ŠTEVILO	
															ANT. METAL- NOOROŽJE	
KRIŽANKE CAJTING.NET (4,96)	ZLITINA ZA SPAJANJE KOVINSKIH DELOV, LOT	BREZ- ZRAČEN PROSTOR	KIP, PODOBA ALI MODEL GOLEGA TELESA	ŠPORTNI VADITELJ	VPRASHATI (NAR.)	ALICE COOPER	ČLEN, KI IZRAZA NADA- LJEVANJE TRAJANJA		SL. ENIGMA- TIK, JOŽE							
									VRV, KI DR- ŽI JAMBOR							
PRAZNO- VANJE OB POROKI, SVATO- VANJE							IMOŽ- ZNA MENITE BARBIKE			ŽENSKO IME						
										IZDELO- VALEC LEKA, ZDRAVILA						
MESTO NA HRVAŠKEM, V DOLINI PAKRE V SLAVONIJI							KROŽNIK OVALNE OBLIKE				SL. KOSTU- MOGRAFI HRANITELJ					
							CHAPLINO- VA VDOVA				CUNJA					
AKTIVNI IGRALEC V GLEDA- LIŠČU						KREPELCE, OKLEŠČEK							ANG. MER. ENOTA, PALEC, COLA			
						JAHACEV PRIBOR							ZRAK			
JANEZ UŠENIK			IZSTRELEK, METEK							OKRASNI PREDMETI						
			ROBERT ENGLARO													
KOKOŠJE MESO										TEKOČINA, PRIPRAV- LJENA ZA PITJE						
PREBIVALEC NOVEGA SVETA										DOLGOREPA PAPIGA						
															BERETE KRAJEVNE NOVICE	VIR FOTO: SMIHAEL, CC BY-SA 3.0

**OBČINA
LITIJA****če kaj začneš,
*dokončaj ...****Življenje*

sestavljajo zgodbe, ki pustijo neizbrisen pečat.

Prijazno vas vabimo na predstavitev knjige spominov
našega nekdanjega župana in častnega občana
Jožefa Dermovška.Pridružite se nam v
četrtek, 15. oktobra 2026, ob 19. uri v
dvorani Kulturnega centra na Stavbah.Skozi kulturni program in pogovorom z gosti bomo spoznali
njegovo razgibano življenjsko in delovno pot.**Jožef Dermovšek je vedno rad pomagal, zato bo dogodek dobrodelen.**
Zbrani prispevki obiskovalcev ob prevzemu knjige bodo namenjeni
najvišje ležeči kmetiji Bukovnik pod Raduho, ki jo je opustošil požar.Zaradi lažje organizacije dogodka vas prosimo za potrditev udeležbe
Kulturni center Litija: kulturnicenter@zkms-litija.si; tel. 01 8900 200 do 12. 10. 2026.**V SPOMIN****ŠTEFKI JERANT**Ti v kraje romaš nam neznane, od koder več vrnitve ni.
Konča naj moj se častni tir, objame naj te večni mir.
Tako kot reka v daljavo se zgubi.

Vsi tvoji

*Vsi, ki radi jih imamo, nikdar ne umro,
le v nas se preselijo in naprej, naprej živijo,
so in tu ostanejo.***ZAHVALA**

Od nas se je poslovil ljubljani mož, ati, dedi, tast in brat

RUDOLF VOJE

(29. 3. 1945–13. 9. 2026).

Ob boleči izgubi bi se radi zahvalili vaščanom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v teh težkih
trenutkih stali ob strani, za izražene besede sočutja, cvetje in sveče. Posebna zahvala gre sosedama Meliti in
Aniti za njuno toplo podporo. Hvaležni smo gospodu župniku, pevcem in pogrebni službi, ki ste poskrbeli,
da smo se od našega atka lepo poslovili.

Vsem iskrena hvala.

Žena Darinka ter hčerki Mojca in Marjeta z družinama

Zahvale

ZAHVALA**RAJKO MULJAVEC**

(17. 1. 1952–6. 9. 2026)

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, cvetje in sveče.
Hvala vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti.

Pogrešamo te!

Vsi njegovi

*Včasih modro je bilo nebo.
Brez oblakov in brez prahu.
Zdaj pa je temno, je temno.
Kje si sonce, kam je šlo.
(R. Muljavec)***BLAŽ KOPRIVNIKAR,
TEBI V SPOMIN**

Deset let je, odkar te ni, a toliko tvojega je še vedno med nami!

Si v smehu, ki nas spomni nate, v zgodbah, ki jih še vedno pripovedujemo, v prijateljstvih, ki si jih znal
spletati in v naši družini, kjer boš vedno ostal naš najmlajši, naš povezovalac, naš sonček.Hvala vsem, ki se po desetih letih spominjate Blaža, ga kdaj omenite, obiščete njegov grob v Šmartnem pri
Litiji ali preprosto nosite v sebi kak lep trenutek, ki ste ga preživeli z njim.

Družina Koprivnikar

Valvasorjev pogled v naravo: O živalih na Kranjskem (3. del)

Avtor članka: Tim Šteferl

V tem prispevku o živalih se bomo dotaknili majhnega glodavca, ki ga na Slovenskem še danes pogosto srečamo na podstrešjih ali skednjih. Govorim seveda o polhu, ki mu je Valvasor namenil večino besedila v XXXI. poglavju *Slave vojvodine Kranjske*.

»Je pa na Kranjskem čudna živalca, ki je ne vidiš zlepa po drugih evropskih deželah, a je je tu prav veliko; po kranjsko ji pravijo **polh**. Polh je nekoliko večji od podgane, ki ji po sivi barvi tudi sicer ni nepodoben. Je razno sadje, kakor verice, ki jim je enak po velikosti. Zadovoljen je sicer tudi z bukovim žirom. Te živalce prebivajo vso zimo pod zemljo, v poletnem času pa pridejo na dan, v velikih bukovih gozdovih samo iz ene luknje po več tisoč.«

Valvasor tako začne svoj opis polha na dokaj primeren zoološki način, kot se za polihistorja spodobi. Ker pa je bilo v 17. stoletju vraževerje vsesplošno močno prisotno in ker je bil tudi Valvasor človek svojega časa, v svoje poročanje vpelje domnevno povezavo polha s hudičem: »Pravijo za trdno, da jih goni vrag na pašo. Pred leti sem šel sam z drugimi ponovno v gozd, kjer navadno love te živali. Tu smo slišali močno pokanje in tleskanje, kakor pokajo kočijaži z bičem. Ko so prišli in pritekli polhi v neverjetnih množinah, so kmetje okoli mene slekli suknje in sezuli škornje ter vse skupaj pometali od sebe. Zlezlo je toliko polhov noter, da so bili suknjiči in škornji čisto polni. Ko je bila poljša armada mimo, so v oblačila skrite polhe pobili in pobrali. To mi morejo potrditi moja lastna ušesa in oči. Vendar se to ne dogaja vsako noč, ampak le ob sobotah zvečer in drugih svetih časih.« Polhe so sicer lovili tudi s pastmi na drevesih, jeseni pa s posebnimi skrinjami, znotraj katerih so bili žebli zabiti tako, da je žival lahko prišla v skrinjo, iz nje pa ne več.

Če se bralec sprašuje, zakaj so kmetje polhe lovili na tak nenavaden način, mu Valvasor ponudi odgovor, hudič naj namreč ne bi imel moči, da bi pregnal polha iz človekove obleke. Med raziskovanjem tega fenomena je Valvasor naletel na dva kmeta, ki naj bi hudiča celo videla: »Ko pa sem enega vprašal, kakšen je vrag, je dejal: »Hudo divji, kakor pol kozla.« Čez dolgo časa sem ga dal po drugem vprašati, kakšno postavo je imel. Temu je odgovoril: »Kar grozno: ko pol človeka.« Tako ne morem za trdno reči, ali je res kaj videl ali se mu je sanjalo. To je pa vendarle gotovo, da vraga večkrat slišijo, ko goni polhe in pri tem tleska, ploska in močno žvižga. Povečini pravijo, da so od staršev slišali, da se je treba vragu, ki polhe goni, izogniti, če tretjič močno zažvižga.«

Valvasor je sicer popisal številne nadnaravne pojave, vendar je pri večini poskušal najti racionalno razlago. »Čudno je, da ima vsak star polh na enem ušesu (pravilno je uhlju, op. p.) zarezo. Pravijo, da jih tako zaznamuje njih neblagoslovljeni pastir.« Valvasor se v nadaljevanju sprašuje, če morda le ni bolj verjeten razlog v tem, da se polhi enostavno grizejo med seboj. Na koncu pa nekoliko cinično pripomni: »Vrag baje le tiste zaznamuje, ki jih je kdaj na pašo gnal, če je kaj dati na pripovedovanje kmetov. So li vraga ali polhe same vprašali, ne morem vedeti.« Valvasor zapiše še, da je za lov na polhe potrebno plačati poseben davek: »Ne sme pa vsak kmet polhov loviti, prej mora nekaj odriniti gosposki, lastnici gozda. Navadno dajejo za dobro luknjo po krono, tj. 2 goldinarja, tudi več ali manj, kakršna je pač luknja, dobra ali slaba.«

Nadalje od Valvasorja izvemo, da so polhe v 17. stoletju večinoma lovili za prehrano. »O naših polhih je treba povedati še, da so lepo rejeni in imajo veliko več masti kot mesa; zato jih je najbolje peč. Mnogi plemenitaši in meščani se branijo te jedi, posebno ženske. Eni pravijo, da se jim graja, ker te živali vrag pase, drugi, ker so tako podobni podganam. Kmečkemu človeku pa se tako malo upirajo, da jih nasoli polne lonce in jih uživa vso zimo.« Pri opisovanju polhov pa polihistor seveda ne more mimo njihovega krzna, ki je bil cenjen proizvod: »Ta živalca ni samo za jed, ampak tudi za okras obleki. Njihove mešiče prevažajo v oddaljene dežele in kraljestva, na primer v rimsko cesarstvo (Sveto rimsko cesarstvo, op. p.), na Holandsko, na špansko Nizozemsko, Anglijo, Francijo, Italijo itd. Krznarji potrosijo kožice z apnom, od česar dobiva krzno ali podlaka črnikaste lise.« Na Slovenskem so iz polhovih kož izdelovali posebno in zagotovo vsem znano pokrivalo, t. i. polhovko.

»Vrag pase polhe« je ena najbolj znanih grafik v *Slavi vojvodine Kranjske* (1689).